

การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

สารนิพนธ์
ของ
สุวิช แยมเผื่อน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

348.12
๘๘๗๙๗
๐3

การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

บทคัดย่อ

ของ

สุวิช แยมเพื่อน

15 พ.ค. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2545

สุวิช แยมเื่อน. (2545) การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ
ใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ. สารนิพนธ์ กศม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุพีร์ ลิ่มไทย.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอน และเปรียบเทียบ
พฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้าน
แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ และด้าน
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบริหารธุรกิจ ในสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ปีการศึกษา 2544 จำนวน 40 คน ใช้แบบสังเกต
พฤติกรรมการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์
ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ใช้ U-Test และ H-Test
เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ส่วนด้านอื่น ๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2. อาจารย์ที่มีคุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอน
รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE OBSERVATION OF TEACHING BEHAVIOR OF THE INSTRUCTORS IN THE
SUBJECT OF BUSINESS ADMINISTRATION AT THE INSTITUTION OF
RATJAMONGKOL BOPITPIMUG JAGAWAD CAMPUS.

AN ABSTRACT
BY
SUWICH YAMPHUEN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
March 2002

Suwich Yamphuen. (2002) Title *The Observation of Teaching Behavior of the Instructors for the Subject of Business Administration at the Institution of Ratjamongkol Bopitpimug Jagawad campus*. Master Thesis, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Suwat Watanawong. Assist Prof. Supee Limthai.

The purposes of this research were to study the observation of teaching behavior in 5 aspects : Personal characteristics, lesson planning and teaching, motivation and reinforcement, discipline and learning atmosphere and teacher-student interaction, and compound them by the degree in Business Administration Education, age and work experience. .

The sample were 40 teachers of the instructors performance in the subject of business administration in the institutions of Ratjamongkol Bopitpimug Jagawad campus, in the academic year 2001. The behavioral observation form developed by the researcher was used as a tool for collecting data. The percentage was used to analyze the data for studying the aspects of instructional behaviors while the U-Test and H – Test were used to detect the difference of instructional behaviors. The results of the study revealed that,

1. The teaching behavior in the aspect of personal characteristics was implemented at high level while the other aspects was at a moderate level.
2. There was no statistical significant different in the behavior of teachers with different degree, age and work experienced.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสร วังษ์อยู่น้อย)

ภาควิชาบริหารธุรกิจอนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... หัวหน้าภาควิชาบริหารธุรกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย)

วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลี้มไทย กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ซึ่งทุกท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นผลสำเร็จ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ 1. รองศาสตราจารย์ลำอานค์ งามวิชา 2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย 3. อาจารย์ช่อทิพย์ ด่วงพิมพ์ 4. อาจารย์ธนิษฐา ชีวพัฒน์พันธ์ 5. อาจารย์บุญเยื่อน สายแสงทอง และอาจารย์ณัฐสรธัญ พชรบดี ผู้ช่วยผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ คุณค่าอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แต่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่เคยประสาทวิชาความรู้ วางรากฐานแก่ผู้วิจัย

สุวิช แยมเผื่อน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
	สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	การสังเกต.....	8
	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	10
	พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว.....	12
	พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน	15
	พฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน.....	16
	พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ	17
	พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน	18
	เทคนิคการสอนวิชาบริหารธุรกิจ	19
	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ.....	23
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน.....	25
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต.....	30
	การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต.....	30
	ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์	32
	แบบแผนการสังเกตพฤติกรรมที่ใช้ในการวิจัย	32
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
	ลำดับการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	49
	กลุ่มประชากร	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	49
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	50
	วิเคราะห์ข้อมูล	50
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	52
	อภิปรายผล	52
	ข้อเสนอแนะ	57
	บรรณานุกรม.....	60
	ภาคผนวก	66
	ประวัติย่อผู้วิจัย	84

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงกลุ่มประชากรผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจจำแนกตามคุณวุฒิและ ประสบการณ์การสอน.....	29
2	แสดงการให้คะแนนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ..	33
3	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยรวม.....	37
4	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว.....	38
5	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านการเตรียมและการสอน	40
6	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านแรงจูงใจและเสริมแรง ทางการเรียน.....	42
7	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านการควบคุมวินัย และสร้างบรรยากาศ ..	43
8	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อาจารย์กับผู้เรียน ..	44
9	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ จำแนกตามคุณวุฒิ...45	
10	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ จำแนกตามอายุ	47
11	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ จำแนกตาม ประสบการณ์	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าได้เพราะคนในชาติมีการพัฒนา การพัฒนาคนจึงเป็นจุดเริ่มแรกในการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาคนให้เจริญก้าวหน้าได้ จำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนสุขภาพทางกายและจิตใจที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมด้วยความเป็นสุขได้

การจัดการศึกษาของไทยได้กระจายบริหารตามกระทรวง ทบวง กรม หลายระดับ ทำให้การจัดการศึกษาแตกต่างกันทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2518 มีวัตถุประสงค์มุ่งจัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรีและเป็นสถาบันวิจัยพัฒนา ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีคณะและวิทยาเขตทั่วประเทศไทย 40 แห่ง มีการจัดการเรียนการสอนแต่ละแห่งตามความพร้อมของแต่ละวิทยาเขตฯ สำหรับวิทยาเขตที่เปิดสอนด้านวิชาบริหารธุรกิจในกรุงเทพมหานครมี 5 แห่ง ได้แก่ 1. วิทยาเขตพัฒนการพระนคร 2. วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ 3. วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ 4. วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ และวิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

การจัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ตั้งแต่วันที่ 8-30 มิถุนายน 2542 โดยสุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจำนวน 50 คนจาก 5 ห้องเรียน ๆ ละ 10 คน พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยในรายการดังต่อไปนี้ 1. นำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ 2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินการสอนของอาจารย์ 3. แนะนำผู้เรียนเป็นรายบุคคลเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน 4. ให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียน 5. เข้าเป็นสมาชิกร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียนสม่ำเสมอ 6. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนก่อนทุกครั้งเมื่อขึ้นบทเรียนใหม่ 7. สรุปเนื้อหาเมื่อสอนจบแต่ละตอน 8. จัดห้องเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผลของการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์นี้ สอดคล้องกับ อวยชัย เขียวขำ (2540 : 81 - 90) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสถิติของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตในกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาสถิติจำนวน 300 คน

ที่สังกัดในวิทยาเขตต่าง ๆ ดังนี้ วิทยาเขตเทเวศน์ วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ วิทยาเขต เพาะช่าง วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ วิทยาเขตอุเทนถวาย วิทยาเขตโชติเวช วิทยาเขต บพิตรพิมุข มหาเมฆ วิทยาเขตพัฒนชยการพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขต พระนครใต้ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ และ วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในปี พ.ศ. 2540 พบปัญหาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีดังนี้ 1. ขาดความคิดริเริ่มดัดแปลงการสอนให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ 2. ไม่ตรงต่อเวลา 3. บุคลิกภาพของอาจารย์บกพร่อง 4. ขาดการ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษา ทั้งในและนอกเวลาเรียน 5. ไม่รับฟังความคิดเห็นของ นักศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยมีความสนใจในปัญหาการเรียนการสอนดังกล่าว จึง ได้ไปสังเกตสภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สังกัดอยู่ในคณะวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชา การตลาด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ ในวันที่ 7-27 พฤศจิกายน 2542 จำนวน 4 คน พบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ยังไม่ปฏิบัติในเรื่อง ต่อไปนี้ 1. ไม่ใช้สื่อการสอนกระตุ้นผู้เรียนเช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ รูปภาพ รูปจำลอง 2. ไม่ใช้ อุปกรณ์การสอนเช่น แผ่นใส รูปภาพ ฯลฯ 3. ไม่ให้ผู้เรียนแสดงผลงานต่อสังคมเช่น จัดร้าน แข่งขันวิชาการ 4. ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ 5. ไม่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนประเมินผู้สอน 6. เน้นการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ อรพิน หงวนศิริ (2536 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนควรเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ จากผู้สอนมาเป็นผู้กำกับ เพื่อให้ผู้เรียนคิด และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งจากตำรา สิ่งแวดล้อมและสังคม ถ้าบทบาทหรือพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นเช่นนี้ตลอดไป การจัด การศึกษาคงไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นไปตามความมุ่งหมาย ของการศึกษาได้ การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์จึงเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มี อิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนที่ดี การเรียนของผู้เรียนก็จะ ได้ผลดีไปด้วย ประสิทธิภาพในการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุผล สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พฤติกรรมการสอนจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อ การเรียนการสอนมาก จุมพล วัฒนบุญ (2524 : 31) และสุริย์รัตน์ ไทยโพธิ์ศรี (2531 : 13) กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนขึ้นอยู่กับพฤติกรรม การสอนของอาจารย์ และได้แบ่งรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้คือคุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน การจูงใจ และการเสริมแรงในการเรียน การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ การใช้สื่อการสอน การควบคุมวินัย การประเมินผลการเรียนและการสอน การเสริมสร้างจริยธรรม นอกจากนี้ การประเมินพฤติกรรมการสอนโดยให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ซึ่ง เป็นการประเมินที่ดีเพราะจะได้ข้อมูลที่ตรงตามการแสดงออกของอาจารย์ ทำให้ครูได้เห็นภาพ สะท้อนของตนว่าเป็นเช่นไรและช่วยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพราะอาจารย์เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุดและผู้เรียนเป็นผู้ที่ได้รับผลการสอนอย่างแท้จริง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2526 : 388-390)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ประกอบกับการเข้าไปสังเกตสภาพการเรียนการสอน ในชั้นต้นในวันที่ 7-27 พฤศจิกายน 2542 ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์บางส่วน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า บทบาท หรือลักษณะการสอนของอาจารย์ที่พึงประสงค์ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง จึงเป็นจุดสนใจของผู้วิจัยที่ต้องการจะสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในปัจจุบันมีพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเช่นไร ตามข้อสังเกตที่ได้รวบรวมขึ้น โดยผู้วิจัยได้เลือกสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ของอาจารย์ผู้สอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เพราะถ้าสามารถรู้ถึงลักษณะ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในส่วนที่บกพร่องเป็นเช่นไรแล้ว ผู้สอนจะได้นำมาใช้ปรับปรุง คุณภาพอาจารย์และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 1.1 คุณลักษณะส่วนตัว
- 1.2 การเตรียมและการสอน
- 1.3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน
- 1.4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ
- 1.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทั้ง 5 ด้านจำแนกตาม คุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารนำไปพิจารณาส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสายบริหารธุรกิจ

2. เพื่อให้อาจารย์นำผลการศึกษาวงการการสอนของอาจารย์ผู้สอนไปใช้กระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการสอนที่ดี และเป็นแนวทางให้อาจารย์ได้ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. แหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจที่กำลังปฏิบัติการสอน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในปีพุทธศักราช 2544 จำนวน 40 คน ซึ่งนำมาใช้ในการวิจัยทั้งหมด

2. ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

2.1.1 คุณวุฒิทางการศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1) ระดับปริญญาตรี

2) ระดับปริญญาโท

2.1.2 อายุตามปีปฏิทินแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1) ต่ำกว่า 30 ปี

2) 30-35

3) 35 ปีขึ้นไป

2.1.3 ประสบการณ์การสอนในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1) ต่ำกว่า 5 ปี

2) ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วยพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในห้องเรียน 5 ด้านคือ

2.1 คุณลักษณะส่วนตัว

2.2 การเตรียมและการสอน

2.3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน

2.4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ

2.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการสอน (Teaching Behavior) หมายถึงการแสดงออกของอาจารย์ในชั้นเรียนโดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา โดย มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของบทเรียน มีความพยายามและตั้งใจเรียน ส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมแก่เอกัตภาพ ทั้งนี้รวมถึงพฤติกรรมที่เป็นภาษาพูด (Verbal Behavior) และกิริยาอาการที่แสดงออก (Non-Verbal Behavior) ทั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้านต่าง ๆ คือด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน

1.1 พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว หมายถึงพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่แสดงออกในขณะสอนซึ่งแต่ละพฤติกรรมเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนที่ดีได้แก่อารมณ์ร่าเริงแจ่มใสในขณะดำเนินการสอน เข้าสอนตรงเวลาตามห้องที่วิทยาเขตกำหนดให้ มีความรู้ในข่าวสารทางเศรษฐกิจ ใช้คำพูดเข้าใจง่ายไม่วกวน มีอารมณ์เยือกเย็นมั่นคง ไม่โกรธง่าย แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับเป็นอาจารย์ผู้สอนธุรกิจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน วางตัวเหมาะสม สมเป็นอาจารย์สอนธุรกิจ ยอมรับและยกย่องผู้เรียน เป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

1.2 พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน หมายถึงพฤติกรรมการแสดงออกถึงความพร้อมในขณะสอน แจ่มชัดมุ่งหมายและแผนการเรียนที่ชัดเจน สอนลำดับเรื่องจากง่ายไปหายาก ใช้วิธีสอนหลายวิธีนอกจากการสอนแบบบรรยาย การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกัน จัดหาอุปกรณ์เหมาะสมและตรงกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน ยกตัวอย่างประกอบการสอนทุกเรื่อง สรุปเนื้อหาเมื่อสอนจบแต่ละตอน แนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อค้นคว้างานที่มอบหมาย ให้นักศึกษาทราบเกณฑ์การประเมินและเวลาสอบที่แน่นอน ใช้สื่อการสอนกระตุ้นผู้เรียน

1.3 พฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน หมายถึงพฤติกรรมที่อาจารย์ผู้สอนแสดงออกมาเพื่อเป็นพลังผลักดันหรือดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนจดจ่ออยู่ในบทเรียนและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประกอบพฤติกรรมตามเป้าประสงค์ได้แก่ อาจารย์ยกย่อง ชมเชยผู้เรียนที่ปฏิบัติตัวดี นำผลงานหรือความคิดของผู้เรียนมาสัมพันธ์กับการเรียนการสอนในชั้น สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายพร้อมให้คำแนะนำ ให้และตรวจงานมอบหมายเมื่อสอนจบแต่ละตอน ทบทวนเนื้อหาที่เรียนก่อนทุกคาบ เชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน แนะนำเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจบทเรียน รับฟังคำตอบและความคิดเห็นของผู้เรียนด้วยความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถคิดในเชิงวิเคราะห์

1.4 พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่แสดงถึงการรักษาระเบียบวินัยของสถานศึกษาและสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ได้แก่ ใช้เหตุผลชักจูงผู้เรียนให้ปฏิบัติตาม ตักเตือนหรือ ตีเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัย กวดขันติดตามงานที่มอบหมาย ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนทุกคน สร้างระเบียบวินัยให้ผู้เรียนปรับปรุงตัวเอง สร้างความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน

1.5 พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่แสดงถึงการให้ความสัมพันธ์อันดีของอาจารย์ผู้สอนต่อผู้เรียน เพื่อให้สถานการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียน ดำเนินไปอย่างเป็นกันเองมากขึ้น ได้แก่ เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัย ให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกันเป็นกลุ่ม กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเนื้อหา มีเทคนิคในการพูดให้เกิดอารมณ์ขัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน ทักทายสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียนก่อนสอน ให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียน ซักถามความเข้าใจทุกครั้งเมื่อจบคาบเรียน แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์

2. การสังเกต (Observation) หมายถึง การที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยเข้าไปนั่งในห้องเรียนในขณะที่มีการเรียนการสอนวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อบันทึก และจัดประเภทพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ลงในแบบสังเกตโดยใช้เวลาในการสังเกต 45 นาที รวม 2 ครั้งต่อหนึ่งคน

3. วิชาบริหารธุรกิจ หมายถึงวิชาในกลุ่มการบัญชี กลุ่มการตลาด กลุ่มคอมพิวเตอร์ธุรกิจและกลุ่มภาษาธุรกิจ

4. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่กำลังปฏิบัติการสอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

5. คุณวุฒิ หมายถึงวุฒิทางการศึกษาบริหารธุรกิจ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1. ระดับปริญญาตรี

2. ระดับปริญญาโท

6. อายุ หมายถึงอายุตามปีปฏิทิน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1. ต่ำกว่า 30 ปี

2. 30-35

3. 35 ปีขึ้นไป

7. ประสบการณ์การสอน หมายถึงระยะเวลาดังแต่ทำการสอน ของอาจารย์ผู้สอน วิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1. ต่ำกว่า 5 ปี
2. ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. อาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอข้อมูลในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การสังเกต พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารตามลำดับดังนี้คือ

1. การสังเกตการสอน
2. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์
3. พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว
4. พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน
5. พฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน
6. พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ
7. พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน
8. เทคนิคการสอนวิชาบริหารธุรกิจ
9. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ
10. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

การสังเกตการสอน

การสังเกตการสอน เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการปรับปรุงคุณภาพการสอนของครู และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สะดวกที่สุด ซึ่งทำให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ ตาม ความมุ่งหมายดังที่ แฟลนเดอร์ (Flander. 1970 : 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญในการ สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมในห้องเรียนดังนี้

1. เพื่อให้ครูพัฒนาพฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนเองได้
2. เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดในห้องเรียนกับผลการเรียนรู้
3. เพื่อให้นักเรียนปรับตัวได้ดีขึ้น
4. มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้

สำหรับพฤติกรรมการสอน นักการศึกษาหลายท่านพยายามที่จะสร้างเครื่องมือสำหรับ สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในห้องเรียน มีระเบียบวิธีการแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนก ประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภทคือ Sign System และ Category System (Murry. 1970 : 3)

1. Sign System ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรม ซึ่งผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏ โดยไม่คำนึงถึงเวลา ตัวอย่างได้แก่ The Florida Taxonomy of Cognitive Behavior (FTCB)

2. Category System เป็นระบบที่จำแนกพฤติกรรมออกเป็นประเภท แต่ละประเภทใช้หมายเลข หรือสัญลักษณ์แทน บันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาจำกัด เช่นระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์ของแฟลนเดอร์ และระบบที่ปรับปรุงมาจากของแฟลนเดอร์

ในปี ค.ศ. 1960 เนค เอ แฟลนเดอร์ ได้สร้างเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์พฤติกรรม การสอนในชั้นเรียน โดยดัดแปลงมาจากเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมภายในชั้นเรียนของ วิตฮอลล์ (Withall) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ไม่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมส่วนที่เป็นของนักเรียนเข้าไว้เลย แฟลนเดอร์ได้จัดลำดับพฤติกรรมการเรียนการสอนเสียใหม่และเพิ่มพฤติกรรมส่วนที่เป็นของนักเรียนเข้าไปด้วย กลายเป็นพฤติกรรมของครูกับนักเรียน ที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน จึงเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์มากขึ้น

แฟลนเดอร์ (Flander. 1965 : 13-61) ได้แบ่งกลุ่มพฤติกรรมเป็น 10 กลุ่ม ระบบการสังเกตพฤติกรรมนี้เรียกว่า FIAC (Flander' Interaction Analysis Categories) การสังเกตตามระบบนี้แบ่งพฤติกรรมครูเป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมทางอ้อมหมายถึง พฤติกรรมที่ครูตอบสนองความรู้สึกของนักเรียนคือ ยอมรับนักเรียน ยอมรับความคิดเห็น ยกย่องชมเชยและให้โอกาสนักเรียนซักถาม เพื่อให้ได้ตอบสนองและมีความคิดริเริ่ม

2. พฤติกรรมทางตรงหมายถึง พฤติกรรมที่ครูเป็นผู้แสดงฝ่ายเดียว ครูอธิบายสั่งแนะนำใช้อำนาจของครูเป็นเครื่องตัดสิน พฤติกรรมเช่นนี้นักเรียนต้องปฏิบัติตาม

ฮอช (Hough. 1964) ได้สร้างเครื่องมือระบบ The Observational System for Instructional Analysis มี 16 กลุ่ม ได้แบ่งย่อยพฤติกรรมของครูละเอียดขึ้น เช่น การชี้ที่ผิด การวิพากษ์วิจารณ์ การไม่ยอมรับความคิดเห็นนักเรียน

โอเบอร์และคณะ (Ober. 1971) ได้จัดระบบกลุ่มของพฤติกรรมไว้ 2 ประเภทคือ

1. RCS (The Reciprocal Category System) เป็นระบบที่ปรับปรุงมาจาก FIAC เป็นระเบียบวิธีสังเกตที่จำแนกพฤติกรรมของครูและนักเรียนออกเป็น 19 ประเภท โดยแบ่งออกเป็น คู่ ๆ คู่หนึ่ง ๆ เป็นพฤติกรรมอย่างเดียวกัน ใช้หมายเลขต่างกันกำกับพฤติกรรมครูและนักเรียน รวมทั้งพฤติกรรมแทนความเงียบหรือภาวะสับสน ยุ่งยากใจ

2. ETC (Equivalent Talk Categories) ซึ่งเน้นไปถึงระดับของความคิดในการใช้ภาษา เป็นระบบที่แบ่งกลุ่มลักษณะการพูดออกเป็น 9 ประเภท แล้วก็ใช้กฎเกณฑ์ในการสังเกตลักษณะการโต้ตอบกันในชั้น อันจะประเมินถึงระดับของความคิดในการใช้ภาษาของครู และนักเรียนในขณะที่กำลังสอน การจัดกลุ่มพฤติกรรมการพูดนั้นใช้เลข 1-9 เป็นรหัสของครู และ 11-19 เป็นรหัสของนักเรียน ส่วน 0 เป็นบรรยากาศที่เงียบไม่ได้พูด

อมิตอน และ อลิซาเบธ (สาคร นิปรีาย. 2516 : 62) ได้สร้างเครื่องมือศึกษา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนขึ้นเรียกว่า Verbal Interaction Categories System (VICS) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ประเภทคือ

1. ครูพูดริเริ่ม
2. ครูตอบสนอง
3. นักเรียนตอบสนอง
4. นักเรียนพูดริเริ่ม
5. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่จัดใน 4 ประเภทดังกล่าว เช่น ความเงียบ

ฮอชและดันแคน (Hough, Duncan. 1970 : 130-161) ได้สร้างเครื่องมือสังเกต และ วิเคราะห์พฤติกรรม ที่เป็นพฤติกรรมการพูด และเป็นกริยาอาการจำแนกเป็นพฤติกรรมประเภท ใหญ่ ๆ 5 ประเภทและแบ่งย่อยเป็น 32 กลุ่ม

ในปี ค.ศ. 1966 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Standford Center for Research and Development in teaching) เริ่มศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถทางการสอนของครูโดยใช้ The Standford Teacher Competence Appraisal Guide เป็นเครื่องมือ โครงการนี้มีชื่อว่า Appraisal Guide Revision ภายหลังเปลี่ยนเป็น A Taxonomy of Teaching Behavior โดยปรับปรุงเครื่องมือเพื่ออธิบายพฤติกรรมในห้องเรียน ได้อย่างกว้างขวาง เครื่องมือนี้ประกอบด้วย ข้อความที่กล่าวถึง พฤติกรรมการสอน ซึ่งสามารถ จัดลำดับได้ (Ratable) หรือนับจำนวนความถี่ได้ หรือทำได้ทั้งสองวิธี จากการทดลองให้อาจารย์ นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาครูจำนวน 10 คน เป็นผู้สังเกตตัดสินจัดกลุ่มข้อความ 195 ข้อความ ซึ่งเลือกมาสุ่มตามลำดับชั้น ทุกคนมีอิสระในการตัดสิน ผลปรากฏว่าอาจารย์นิเทศก์ ส่วนมากจัดเป็น 15-20 กลุ่ม ต่อมาเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัย และพัฒนาการสอนพยายาม ปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง จนจัดเป็นกลุ่มได้ 19 กลุ่ม

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

คำว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ประกอบด้วยคำหลักสองคำคือ “พฤติกรรม” กับ “การสอน” กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2526 : 112) ได้ให้ความหมายของคำว่าพฤติกรรม และ การสอนไว้ว่า หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ทั้งที่เป็นการแสดงออก ซึ่งสังเกตได้ และที่ถูกรับรู้ไม่แสดงออกมาให้เห็นได้แก่เมื่ออาจารย์เป็นผู้แสดงออกเป็น พฤติกรรมของอาจารย์และเมื่อผู้เรียนเป็นผู้แสดงออกเป็นพฤติกรรมของผู้เรียน การสอน หมายถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร พฤติกรรมการสอนจึงหมายรวมถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่อาจารย์แสดงออกเพื่อ

มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการสอน แต่ครั้งเป็นการกระทำที่อาจารย์แสดงออก อันมีผลต่อประสบการณ์ของผู้เรียน

ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2526 : 228) ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อคุณภาพของการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เห็นเด่นชัดในรูปของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กล่าวคือ พฤติกรรมที่อาจารย์แสดงออกในการสอน จึงส่งเสริมหรือหยุดยั้งการเรียนรู้ของผู้เรียนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการสอนของอาจารย์ สอดคล้องกับแนวคิดของ อติศักดิ์ เจริญพิทักษ์ (2526 : 40) ที่ได้เสนอว่า พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของอาจารย์ ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คุณสอนต้องการ
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความพอใจ ความสนุกสนานและมีเจตคติที่ดี
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยการคำนึงถึง
  - 5.1 การปรับบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
  - 5.2 บทเรียนที่มีประโยชน์จะต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
  - 5.3 บทเรียนต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ
  - 5.4 บทเรียนที่มีอุปกรณ์การสอนประกอบ
6. เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน

พะเยาว์ ปาลวัฒน์ (2525 : 18) ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอนซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนว่า มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน เพราะพฤติกรรมในชั้นเรียนแสดงให้เห็นสภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน และชี้ให้เห็นบรรยากาศของชั้นเรียนโดยทั่วไป และลักษณะทัศนคติของอาจารย์และผู้เรียนที่มีต่อกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนตลอดจนปฏิกิริยาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การสอนของอาจารย์มีอิทธิพลต่อผู้เรียนอย่างมาก การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์จึงเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนโดยยึดพฤติกรรมโต้ตอบทางวาจาของอาจารย์กับผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นหลัก การวิเคราะห์แบบนี้จึงต้องอาศัยระเบียบวิธีการสังเกตอย่างมีระบบ โดยการจัดประเภทพฤติกรรมของอาจารย์และผู้เรียนไว้สำหรับบันทึกในช่องเวลาหนึ่ง ๆ ของการเรียนการสอน

โอเบอร์และคนอื่น ๆ (Ober and others. 1971 : 2 - 3) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน
2. เพื่อวางแผนการเรียนการสอนและการดำเนินการเรียนการสอน
3. เพื่อวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

บาติस्ता (Batista. 1976 : 257) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่ดีจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู พบว่าพฤติกรรมของครูที่ดีประกอบด้วย การเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย มีความรู้ความสามารถในการเขียนบทความและสิ่งพิมพ์มีคุณภาพ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและ ผู้เรียนมีความรู้ในวิธีประเมินจุดมุ่งหมาย ของวิชาอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมในวิชาชีพ เป็นผู้ทำงานด้วยการให้บริการกับสถาบันและชุมชน ให้บริการทางวิชาการ และวิชาชีพ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อครู นิสิตนักศึกษา และสถาบัน

พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว

ลักษณะครูที่ดี ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทย มีความมุ่งหมายที่จะให้ครูเป็นแบบอย่างของความถูกต้อง ความดีงาม ในภาวะเศรษฐกิจสังคมของบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดไม่อาจรักษาคุณค่าและอุดมการณ์ในอาชีพไว้ได้ แต่ยังมีครูอีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลาย ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมกับที่สังคมได้ยกย่องว่า “ครูคือปูชนียบุคคล” ซึ่งครูเหล่านี้จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่น เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครูทั้งหลายคำว่า “ครู” ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 คือผู้สั่งสอนศิษย์ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์คำว่า “ครู” เป็นภาษาบาลีและสันสกฤต มาจากคำว่า “ครุ” แปลว่านักหมายความว่า เป็นผู้ที่ทำหน้าที่อันประเสริฐ พุทธทาสภิกขุกล่าวว่า ครูคือผู้นำในทางวิญญาณหรือเป็นมัคคุเทศก์ทางวิญญาณหมายถึงเป็นแสงสว่างส่องทางแก่วิญญาณของมวลมนุษย์ในโลก ให้รู้จักทางเดินไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงปรารถนา ครูเป็นผู้ที่ยกสถานะทางวิญญาณของผู้เรียนให้สูงขึ้นเป็นผู้เปิดประตูวิญญาณให้เกิดแสงสว่างด้วยวิธีที่สามารถเอาชนะกิเลสหรือรอดพ้นจากความทุกข์ได้ ครูจึงเป็นปูชนียบุคคลที่โลกต้องบูชา ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องเป็นผู้เสียสละต้องอุทิศตนที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน เงินเดือนเป็นเพียงเครื่องสักการบูชา มิใช่ค่าจ้าง ค่าของครูตั้งอยู่ในฐานะเป็นปูชนียบุคคลซึ่งได้กำหนดลักษณะหน้าที่ของครูไว้สามประการ (พุทธทาสภิกขุ. 2517 : 51 – 52) คือ

1. ครูสอนหนังสือ เป็นผู้สอนให้คนรู้หนังสือสามารถอ่านและเขียนได้ และสามารถนำไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเป็นผู้เปิดหูเปิดตาให้รอดพ้นจากความมืด
2. ครูสอนอาชีพเป็นผู้สอนให้คนมีอาชีพทำตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์ยากและความอดอยาก มนุษย์ทุกคนต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีพได้แก่อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค การที่จะได้สิ่งเหล่านี้มาทุกคนต้องทำงานต้องมีอาชีพและอาชีพต้องเรียนรู้จากครู ซึ่งครูในที่นี้มีได้หมายถึงครูในโรงเรียนเสมอไป ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ถือว่าเป็นครู

3. ครูผู้นำทางจิตใจหรือวิญญาณครูประเภทนี้สอนให้คนมีความถูกต้องทางจิตใจ กล่าวคือสอนให้สามารถเอาชนะกิเลสหรือความทุกข์ได้ การสอนของครูประเภทนี้เป็นไปตามความประสงค์ของพระพุทธเจ้า โดยสอนตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นของชีวิต สอนให้มนุษย์ไปสู่จุดหมายเดียวกันคือ ความรอดพ้นจากความเป็นทุกข์

สตีเวนส์ (STEVENS. 1974 : 313) มีความเห็นว่าครูที่ดีควรรู้จักไตร่ตรองใคร่ครวญ ก่อนตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะเป็นผู้นำ รู้จักการยืดหยุ่นผ่อนปรน ใจกว้างและ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง

ยัง (YOUNG. 1975 : 4306 – A) ได้ศึกษาถึงลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาปรับปรุงสมรรถภาพของครู โดยถามผู้เรียนในโรงเรียนหกแห่งที่รัฐยูทาห์ พบว่าผู้เรียนชอบครูที่เห็นใจสนับสนุนผู้เรียนไม่ใช้อำนาจและเป็นคนเปิดเผย

เจเลียว บุรีภักดี (2520 : 366) ได้ศึกษาถึงลักษณะของครูที่ดี พบว่าลักษณะของครูที่ดีประกอบด้วย

1. มีความรู้ดี หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยและนำความคิดใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ
2. มีความสามารถในการสอน สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง เตรียมการสอนอย่างดี ตั้งใจสอนและนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน
3. มีคุณธรรมเช่น มีความยุติธรรม เมตตากรุณา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ตลอดจนรักและเอาใจใส่นักเรียน
4. มีความประพฤติเรียบร้อย วาจาสุภาพ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และเหมาะสมกับกาลเทศะ
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี อารมณ์แจ่มใสไม่บูดบึ้ง สุภาพอ่อนน้อม เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักเรียน
6. มีสุขภาพดี แข็งแรง และละเว้นสิ่งเสพติดให้โทษ
7. ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเข้าใจในกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตย
8. มีความศรัทธาในอาชีพครู

โอวาท สุทธนารักษ์ (5224 : 37) ให้ความเห็นว่า ครูมิได้เปรียบเสมือนเรือจ้างหรือมิได้เปรียบเสมือนอะไรทั้งสิ้นดังเช่นมีผู้เปรียบเทียบ แต่ครูที่แท้จริงคือผู้ที่มีจิตใจ วิญญาณและการกระทำอันเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม มองเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์และมีความรักในมวลมนุษยชาติ พร้อมทั้งจะอุทิศตนเองเสียสละเพื่อรับใช้สังคม คุณธรรมความเป็นครูนี้หาที่เปรียบมิได้ แต่จะดำรงอยู่ในสัจกาลของความเป็นครู

คุณลักษณะของครูที่สังคมต้องการที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจสรุปได้ว่า ครูที่ดีควรมีคุณสมบัติสำคัญสองประการคือ

1. คุณสมบัติส่วนตัว ประกอบด้วยบุคลิกภาพดี สุภาพแข็งแรง มีความรู้ดี สอนดี เสียสละ ความประพฤติดี มีคุณธรรม มีความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์อันดี และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นนักประชาธิปไตย ยึดมั่นในศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

2. คุณสมบัติที่ผู้เรียนต้องการ ประกอบด้วยการให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้เรียน มีอารมณ์ดี มีเมตตากรุณา ตลอดจนมีการยกย่องชมเชยและให้รางวัลแก่ผู้เรียน

ลักษณะการสอนที่ดี เป็นการสอนที่ไม่ถือหลักการเป็นบรรทัดฐานตายตัว แต่คำนึงถึงความเหมาะสมการสอนโดยมีความมุ่งหมายที่แน่นอน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและคคิที่ดี ยั่วยุให้ผู้เรียนใช้การสังเกตพิจารณาค้นคว้าหาเหตุผลและสอนให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ในหมวดวิชาเดียวกัน (ปรีชา เศรษฐจิธร. ม.ป.ป. : 72 - 73) สุมานิน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 3 - 5) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนที่ดีคือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการกระทำด้วยตนเอง สอนให้เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน และมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ให้ผู้เรียนรู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประชาธิปไตย เคารพนับถือ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เคารพในสิทธิหน้าที่และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถเรียนรู้และควบคุมการกระทำของตนเอง เรียม อมรัชกุล (2525 : 7) กล่าวว่า การสอนเป็นวิธีการให้การศึกษาเพื่อความรู้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพและพัฒนาความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ไวลส์ (Wiles. 1975 : 10) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้สี่ประการ คือ ประการแรกการสอนคือการชี้แนะ จัดหาวัสดุและส่งเสริมให้คิด ให้ทำในสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น ประการที่สองคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้รวบรวม แล้วจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ให้ง่ายและน่าสนใจเพื่อสะดวกแก่ผู้เรียน ในการเข้าใจและรับรู้ได้ ประการที่สามการสอนคือ การที่ผู้สอนทำงานร่วมกับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำด้วยตนเอง และประการสุดท้ายการสอนคือ การแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้การสอนที่ดีจะต้องมีการเตรียมการสอน กล่าวคือมีการศึกษาหลักสูตรมีการจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมและจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสอน คือต้องเข้าใจและมีความรู้มากกว่าที่ปรากฏในตำราของผู้เรียน ผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะสอนอย่างจริงใจคือมีวิญญาณของความเป็นครูอยู่ด้วย ลักษณะการสอนที่ดีนั้น ผู้สอนควรมีการเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาด้วยการใช้อุปกรณ์

การสอน การมอบหมายงาน การเสริมแรง การประเมินผลการเรียนการสอน การช่วยเหลือผู้เรียน การสร้างบรรยากาศ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน

พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน

การเตรียมและการสอนหมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สอนวางแผนล่วงหน้า ก่อนที่จะดำเนินการสอน เพื่อให้การสอนที่จะดำเนินในโอกาสต่อไปเป็นไปด้วยความสะดวก มีประสิทธิภาพ เช่นชี้แจงแผนการเรียนการสอนตลอดภาคเรียนในวิชานั้น ให้นักศึกษาทราบ พินัส หันนาคินทร์ (2512 : 120 - 121) ได้ให้ความหมายของการเตรียมและการสอนว่าเป็นการเตรียมเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่จัดแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ให้เหมาะแก่กิจกรรมการสอนจริง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นและตามกาลเวลาได้แก่

1. การแบ่งเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา
2. การกำหนดเนื้อหาวิชาเป็นเดือน ๆ ไป
3. การหาแหล่งวิชาที่นำมาช่วยในการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
4. การหาเครื่องมือสื่อทัศนวัสดุที่เหมาะสมแก่การสอน
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล

จึงนับได้ว่า การเตรียมและการสอนเป็นวิธีการสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การเสนอเนื้อหาในการสอนหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของผู้สอนในการเสนอเนื้อหาสาระสำคัญได้อย่างเหมาะสมตามลำดับขั้น มีความถูกต้องแม่นยำเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน เกษม สุธอม (2516 : 149) ได้เสนอสาระเกี่ยวกับการเสนอเนื้อหาในการสอนทั่วไปดังนี้

1. สอนจากสิ่งท่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้
2. สอนจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยาก
3. สอนจากสิ่งที่มีตัวตนไปหาสิ่งที่ไม่มิตัวตน
4. สอนจากสิ่งที่พบเห็นไปหาเหตุผล
5. สอนจากสิ่งที้ง่ายไปหาสิ่งที่สลับซับซ้อน
6. สอนให้เป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียน
7. สอนให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า
8. สอนให้สนุกสนานสนใจ
9. สอนโดยผู้สอนบอกให้น้อยที่สุด
10. สอนให้ผู้เรียน ๆ โดยการกระทำ

จะเห็นได้ว่าการเสนอเนื้อหาในการสอนของผู้สอนนั้น ต้องมีกลวิธีให้ผู้เรียนได้รับสาระสำคัญและสิ่งที่ดีที่สุด ที่มีประโยชน์ที่สุดสำหรับผู้เรียน

พฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน

แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สอนได้ดึงดูดความสนใจหรือโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้จดจ่อในบทเรียนเป็นการส่งเสริมกำลังใจ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2526 : 239) ให้ความหมายของแรงจูงใจและการเสริมแรงว่า เป็นการทำให้อินทรีย์เกิดความพอใจ หลังจากแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้ว การทำให้เกิดความพอใจนี้อาจเป็นการให้สิ่งเร้าที่ชอบ อาทิเช่น คำชมเชย รางวัลหรือการนำสิ่งที่อินทรีย์ไม่พอใจออกไปเสียเช่น เสียงดังหนวกหูที่รบกวนในขณะที่เรียนหรือสิ่งที่ เป็นโทษแก่ผู้เรียน

แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน จะก่อประโยชน์มหาศาลแก่ผู้เรียน เพราะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจเกิดความมุ่งมั่นในการเรียน อันจะเกิดผลดีต่อผู้สอนที่จะมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองอีกด้วย

การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับหมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนใช้พิจารณาความก้าวหน้าความสามารถของผู้เรียนและตัวผู้สอนเอง เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522 : 220) ให้ความเห็นว่า การประเมินผลการเรียนการสอนสำคัญมาก ถ้าผู้สอนที่สอนมานาน มักชินกับการสอนในแบบนั้น ๆ และรวมทั้งมั่นใจตนเองว่าสอนดีแล้วผู้สอนประเภทนี้จะไม่เห็นความสำคัญของการประเมินการสอนและ ผู้สอนที่อยู่ในประเภทตรงกันข้ามคือ สอนไม่ดี ไม่สนใจการสอน สอนไม่ค่อยเต็มที่ ก็ไม่อยากจะประเมินผลการสอนเช่นกัน ซึ่งผู้สอนทั้ง 2 ประเภทควรจะต้องมีการประเมินผลการสอน ของตนเองอย่างยิ่ง เพื่อให้รู้ว่าผลการประเมินจะมีผลให้ผู้สอนทั้ง 2 ประเภทรู้ว่าตนเองมีข้อบกพร่องในการสอนหรือไม่เพียงพอ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ มีประโยชน์กับผู้สอน และผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงการสอนของผู้สอน ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเพิ่มขึ้น

การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมหมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนใช้สำหรับช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้เรียนที่มีปัญหา เช่นมีพื้นฐานความรู้ในวิชาที่เรียนไม่เพียงพอ นับเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่เรียนไม่ทัน หรือไม่เข้าใจเนื้อหาในชั่วโมงที่สอนสามารถนำมาปรึกษาผู้สอนได้เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ

การควบคุมวินัย ปัจจุบันนี้พฤติกรรมทางวินัยของผู้เรียน โดยเฉพาะในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้สร้างความหนักใจให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนหลายประการ เช่น การไม่ตั้งใจเรียนการหนีเรียน การแต่งกายไม่สุภาพ การแสดงท่าทางที่ไม่เหมาะสมในที่ต่าง ๆ การพกพาอาวุธ การยกพวกตีกันและเล่นการพนัน

การควบคุมวินัยของผู้เรียนเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยที่ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องมีระเบียบวินัยก่อน นั้นเท่ากับว่าครูผู้สอนคือ กุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จ ในการใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการกำกับพฤติกรรมของผู้เรียน ครูจึงต้องแสดงบทบาทที่สำคัญในการลดปัญหาวินัย ของผู้เรียนให้มากที่สุด การที่ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดจนมีลักษณะอื่นของความเป็นครูที่ดีนั้น จะช่วยลดปัญหาการประพฤติผิดวินัยของผู้เรียนได้มาก ครูกับการรักษา ระเบียบวินัย นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะกำหนดพฤติกรรมของผู้เรียน ให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา (กิตติพงษ์ วรจำปา. 2536 : 20- 47

การสร้างระเบียบวินัยที่ดีนั้นจะต้องเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างครูกับผู้เรียนที่ช่วยกันคิด สร้างระเบียบนั้นขึ้นมา อันจะนำมาซึ่งผลที่สามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดวินัยในตนเอง นั่นคือ ผู้เรียนสามารถควบคุมระเบียบวินัยในห้องเรียนและมีวินัยในตนเอง ในส่วนตัวครูสามารถหาวิธี ควบคุมระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้ดังนี้ (ศรีสุตา จรียากุล. 2525 : 37 - 38)

1. อธิบายเนื้อหาวิชาได้ดี เมื่อผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา ก็เกิดความชอบครูและตั้งใจเรียน มากขึ้น ครูก็ควบคุมชั้นเรียนได้ง่ายขึ้น

2. ใช้วิธีสอนเนื้อหาให้น่าสนใจโดยเตรียมบทเรียนที่จะสอนให้สนุกสนานและจูงใจ ผู้เรียน ครูก็จะควบคุมระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้อย่างไม่มีปัญหา

3. ต้องทำให้ผู้เรียนเห็นว่าครูมีสิทธิ์มีอำนาจที่จะจัดการชั้นเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ได้ ผู้เรียนก็พร้อมที่จะประพฤติตัวเป็นคนดีและเชื่อฟังครู

4. เน้นการสอนที่ไม่สละชุด ไม่ตึงเครียด จะทำให้เกิดระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้อย่างดี พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการควบคุมวินัยในห้องเรียนนี้ ปิ่นวดี จิระนรานุรักษ์ (2519 : 41) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับจุมพล วัฒนบุญ (2524 : 140) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่ม วิทยาลัยครู ภาคใต้ พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของครูเป็นไปในทางบวก สูงสุด แตกต่างจากงานวิจัยของ ปัญญา สดสง่า (2531 : 97) ที่ศึกษาวินัยของนักเรียน การประพฤติผิดวินัย การป้องกันและการแก้ไขตามทัศนะของผู้บริหาร และครูโรงเรียน

มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างจากงานวิจัยของ กัญญา กำศิริพินา (2537 : 56) ที่สำรวจสภาพการทำงานและปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้ปีการศึกษา 2537 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของครูในด้านเสริมสร้างระเบียบวินัยในการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับน้อย

กล่าวโดยสรุปครูผู้สอนต้องมีความเข้มงวดในการรักษาระเบียบวินัย ของสถานศึกษา เนื่องจากการรักษาวินัยของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถกำหนดพฤติกรรมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ ครูควรฝึกอบรมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการรักษาระเบียบวินัยอย่างจริงจัง

การสร้างบรรยากาศ ในชั้นเรียนหมายถึง พฤติกรรมของผู้สอนในขณะที่สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าสภาพในห้องเรียนมีความเป็นอิสระและน่าเรียนได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการทำงาน การค้นคว้า การเลือกกิจกรรมและวิธีเรียน การเล่าเรียนหรือประสบการณ์ประกอบการสอน การเปลี่ยนแปลงวิธีสอน การมีสุขภาพจิตดี ในขณะที่สอน และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เกษม สดุดหอมและอื่น ๆ (2516 : 310) ได้ให้ความเห็นว่าการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนของผู้เรียน ควรจะตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นกันเอง มีความคุ้นเคยสนิทสนม เข้าอกเข้าใจและวางใจได้เมื่อทุกคนเป็นมิตรต่อกันมีจิตใจเบิกบานแจ่มใส การเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่น เพราะผู้เรียนกล้าแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่มีอยู่จึงสามารถทำให้ผู้สอนปรับปรุงความคิดให้ดีขึ้น

พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนหมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สอนปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และทำให้ผู้เรียนมีความอบอุ่นไม่ว่าจะอยู่ในห้องหรือนอกห้องเรียน ลออ การุญยะวณิช (2518 : 250) เสนอแนะว่าผู้สอนควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์คือ

1. รู้ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
2. รู้ความแตกต่างกันของมนุษย์
3. มีความสามารถในการติดต่อระหว่างมนุษย์ด้วยกัน
4. การจูงใจคน
5. การเป็นผู้นำ
6. การแก้ปัญหาอันมีสาเหตุมาจากจิตใจ

ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์อันดี เพราะว่ามีมนุษยสัมพันธ์นั้นเป็นทั้ง ศาสตร์และศิลปะ และสามารถฝึกหัดให้เกิดขึ้นได้ บุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจึงจะสามารถอยู่ใน สังคมที่ดีได้

เทคนิคการสอนวิชาบริหารธุรกิจ

การสอนวิชาบริหารธุรกิจแตกต่างไปจากการสอนวิชาสามัญเพราะการเรียนการสอน วิชาบริหารธุรกิจ จะมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควบคู่กันไป ลักษณะของบทเรียนนี้ นิภา แนวบุญเนียร (2526 : 75 - 77) จัดออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. บทเรียนที่เกิดจากข้อเท็จจริงหรือบทเรียนที่ให้ความรู้ บทเรียนลักษณะเช่นนี้ ส่วนใหญ่มักจะอาศัยข้อเท็จจริงและหลักวิชาที่ให้ความรู้ในบทเรียนเป็นหลัก ครูมีหน้าที่ถ่ายทอด ความรู้ ความเข้าใจให้แก่นักเรียนโดยเสริมแทรกข้อเท็จจริงที่ได้รับจากประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน หรืออาศัยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ หรือวารสารต่าง ๆ ดังนี้ในการ สอนวิชาประเภทนี้ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนถามหาข้อเท็จจริง ขณะที่ดำเนินการสอนหรือครู อาจจะตั้งคำถามโดยให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเห็นของตนเองมาตอบคำถาม เมื่อคำตอบที่ ผู้เรียนให้เหตุผลหรือข้อมูลที่ได้มายังไม่ถูกต้องครบถ้วน ผู้สอนก็มีหน้าที่เสริมและอธิบาย ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมซึ่งอาจจะเปรียบเทียบหรือยกตัวอย่างประกอบความรู้ที่ถามมา เพื่อให้ ผู้เรียนเข้าใจดียิ่งขึ้น เมื่อครูอธิบายแล้วอาจจะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าประกอบโดยบอก แหล่งความรู้เพิ่มเติมที่จะไปศึกษาค้นคว้าได้ ให้นักเรียนทราบ วิธีนี้จะช่วยให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลักษณะของบทเรียนดังกล่าวนี้ปรากฏอยู่ในรายวิชา ความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริโภค เอกสาร เครดิต การค้าปลีก การตลาด การโฆษณาฯ

2. บทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์ วิชาที่อาศัยกฎเกณฑ์ เช่นวิชาบัญชี คณิตศาสตร์ สถิติธุรกิจ หลักการเก็บเอกสาร ผู้สอนจำเป็นต้องอธิบายให้เห็นความสำคัญของวิชานั้น เสียก่อนว่า มีคุณค่าอย่างไร มีโอกาสที่จะนำไปใช้ได้ในการใดบ้าง แล้วผู้สอนจึงให้กฎเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นในโอกาสต่อไป การสอนของครูอาจจะใช้วิธีอธิบายโดยใช้อุปกรณ์การสอน เข้าช่วยด้วย หรือจะใช้วิธีอธิบายโดยใช้การยกตัวอย่างบนกระดานดำ เพื่อให้เห็นการใช้ กฎเกณฑ์ได้ชัดเจน ป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น เป็นการจัดข้อสงสัยของผู้เรียนได้อย่างดี ถ้าหากผู้เรียนสงสัยประการใดครูต้องเปิดโอกาสให้ซักถามได้

3. บทเรียนที่มีการฝึกทักษะในการใช้มือ วิชาบางลักษณะวิชาต้องการเวลาใน การฝึกหัดเพื่อเสริมสร้างความถูกต้องและรวดเร็วด้านทักษะ เช่นวิชาพิมพ์ดีด เครื่องคำนวณ

และเครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ ในการสอนบทเรียนประเภทนี้จึงจำเป็นต้องทำเป็นขั้น ๆ เพราะเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกายหรือกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เช่น แขน ขา หู ตา มือ เป็นต้นแต่ละชั้นครูจะต้องเตรียมการสอนโดย กำหนดชั้นในการเรียน และระยะเวลาในการฝึกไว้ด้วย ลำดับชั้นในการเรียนรู้มีดังต่อไปนี้

3.1 ชั้นการเรียนรู้หลักการเบื้องต้นคือชั้นการแนะนำให้ผู้เรียนได้รู้จักกับสิ่งที่จะต้องเรียนเสียก่อนว่าแต่ละส่วนในเครื่องมือเหล่านั้นเรียกว่าอะไรทำหน้าที่อะไรบ้าง โดยครูสาธิตการใช้เครื่องมือประกอบคำอธิบาย และให้นักเรียนได้พยายามฝึกหรือปฏิบัติตามที่ครูได้แนะนำไปที่ละชั้นเกี่ยวกับการใช้เทคนิคและทักษะในส่วนต่าง ๆ พร้อมกับครูผู้สอน

3.2 ชั้นคุ้นเคยเมื่อผ่านขั้นแรกแล้วนักเรียนจะมีความเคยชินและคุ้นเคยกับสิ่งที่เรียนมาแล้ว แต่ก็อาจมีการปฏิบัติผิดพลาดเป็นครั้งคราว ครูจึงต้องพยายามวิเคราะห์และแก้ปัญหานักเรียนให้ถูกต้อง เป็นการลดข้อผิดพลาดให้หมดไป จนกระทั่งเข้าขั้นสมบูรณ์

3.3 ชั้นอัตโนมัติ ขั้นนี้เป็นการเร่งความเร็วและความแม่นยำ ในขั้นนี้จะต้องใช้การฝึกหัดนาน ๆ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีความแม่นยำและความรวดเร็ว ในการใช้ทักษะ หลังจากการที่ผู้เรียนได้ผ่านขั้นคุ้นเคยมาแล้วคือ

3.3.1 ฝึกฝนการใช้ทักษะเป็นเวลานานพอสมควร

3.3.2 ผู้เรียนรู้จักลำดับขั้นต่าง ๆ ในการฝึกแล้ว

3.3.3 ผู้เรียนมีการฝึกซ้อมเพื่อป้องกันการหลงลืม

3.3.4 ผู้เรียนมีโอกาสหาข้อมูลย้อนกลับโดยเปรียบเทียบทักษะที่ทำได้จริงกับทักษะมาตรฐาน

สำหรับเรื่องเกี่ยวกับการหาข้อมูลย้อนกลับนั้น เป็นการให้ทั้งผลดีและเป็นการลงโทษ ผู้เรียนอันอาจเป็นทั้งผลสำเร็จหรือเป็นความล้มเหลวก็ได้ เพราะเป็นการสนองตอบผลงานของผู้ฝึกหัดเองว่าปฏิบัติได้จริง และถูกต้องตามที่วางมาตรฐานไว้หรือไม่ ถ้าผลการฝึกหัดออกมางดงามก็ช่วยให้กำลังใจของผู้เรียนดีขึ้น เป็นการกระตุ้นให้อยากเรียนต่อไป แต่ถ้าผลของการหาข้อมูลย้อนกลับออกมาไม่เป็นที่พอใจ ผู้ฝึกก็อาจท้อถอย หรืออาจเลิกเรียนในกลางคันได้ ดังนั้นการหาข้อมูลย้อนกลับนี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนควรจะได้กระทำทันที ที่หมดเวลาในการฝึกแต่ละครั้งเพื่อศึกษาหาข้อเท็จจริงในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 3) สรุปว่า วิชาบริหารธุรกิจ หรือวิชาอาชีพหมายถึง วิชาที่ต้องเรียน และต้องทำการศึกษามีระบบระเบียบ ในระยะเวลาที่เหมาะสมจึงจะประกอบอาชีพนั้นได้โดยแยกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มแรกเป็นวิชาชีพที่อิงศาสตร์หรือเนื้อหาวิชาการอยู่มาก มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นระบบของวิชาการที่ชัดเจน เน้นความรู้เนื้อหาเป็นหลักสำคัญ เช่น คณะอักษรศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพโดยตรง โดยเป็นวิชาชีพที่ให้บริการผลิตสินค้าและอุปกรณ์ให้กับมนุษย์ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพโดยตรง

เหล่านี้จะเน้นความรู้และการปฏิบัติควบคู่กันไป เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เป็นต้น

สำหรับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะทางวิชาชีพนั้น พิสิฐ เมธากัทร และ อีรพล เมธิกุล (2529 : 130 – 131) ได้กล่าวสรุปว่า ควรใช้วิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูและมอบหมายงานให้ทำด้วยตนเอง โดยใช้ใบกำหนดงาน แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าเทคนิคหรือวิธีการสอบอื่น ๆ จะไม่มีความจำเป็นเสียเลย เพราะการสอนในแต่ละครั้งมักใช้เทคนิคการสอนหลายชนิดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้สอนและเนื้อหาสาระของแต่ละตอน ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกได้ว่าเทคนิค หรือวิธีการสอนแบบใดดีที่สุด ครูผู้สอนควรพิจารณาปรับปรุงวิธีสอนของบทเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนตามที่ต้องการได้ สำหรับเทคนิคการสอนวิชาชีพโดยทั่วไปจะแบ่งวิธีการสอนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วิชาทางภาคทฤษฎี และวิชาทางภาคปฏิบัติ

วิชาทางภาคทฤษฎี ควรใช้วิธีการสอนให้เกิดแนวความคิดในการแก้ปัญหา หรือ ค้นคว้าหาคำตอบเอง เพราะวิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้กับเทคนิคหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาที่ผู้เรียนไปประกอบอาชีพ วิธีการสอนที่ครูผู้สอนเป็นผู้ให้แก่ผู้เรียนจะส่งผลทำให้ผู้เรียนอาจจะไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี ทั้งนี้เพราะขาดการฝึกฝน การแก้ไขปัญหด้วยตนเองขณะเรียนอยู่

ด้านการสอนวิชาภาคทฤษฎีนั้น ชัยสวัสดิ์ เทียนวิบูลย์ (2528 : 2 – 9) ได้กล่าวถึงปัญหาทางการเรียนการสอนวิชาภาคทฤษฎีว่าอาจเกิดขึ้นจากความไม่แจ่มแจ้งของเนื้อหา ในหลักสูตร ความไม่สัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา อาจารย์ผู้สอนมีความรู้มากเกินไปและมีความตั้งใจถ่ายทอดเนื้อหามากเกินไป หรืออาจารย์ผู้สอนมีความรู้ไม่เพียงพอและไม่ตั้งใจจะพัฒนาความรู้ของตน มีวิธีการเรียนการสอนไม่เหมาะสม ขาดตำราเรียนขาดสื่อการเรียนการสอน เช่น แผ่นภาพ แผ่นใส และเครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น

เวกเนอร์และคนอื่น ๆ (WAGNER AND OTHERS. 1976 : 69) ได้แบ่งกระบวนการสอนภาคทฤษฎีเป็น 4 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

1. ทำให้นักเรียนสนใจปัญหา ครูเป็นผู้ยกตัวอย่างปัญหาเพื่อท้าทายความคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้

2. ให้เนื้อหาหรือสาระตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน เพื่อนำสิ่งที่บอกกล่าวนั้นมาแก้ปัญหา โดยจำเป็นต้องยึดหลักปฏิบัติดังนี้

2.1 สอนจากสิ่งง่าย ๆ ไปหาสิ่งยาก

2.2 สอนจากสิ่งที่มองเห็นหรือทำการทดลองให้เห็นไปสู่กฎเกณฑ์ นิยามหรือหลักการ

2.3 สอนจากสิ่งที่ทราบแล้วไปยังสิ่งที่ยังไม่ทราบ

2.4 สอนให้นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปใช้แก้ปัญหาที่แตกต่างออกไปจากที่สอน

3. ให้นักเรียนรู้จักประยุกต์ใช้ฝึกแก้ปัญหาในสิ่งซึ่งสอนไปแล้ว

4. ต้องมีกระบวนการวัดผลสำเร็จเพื่อวัดว่าสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้นั้น สำเร็จผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาหรือยังไม่เข้าใจในเรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้ตรวจปรับให้การเรียนการสอนได้ตามวัตถุประสงค์

วิชาทางภาคปฏิบัติ บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ (2519 : 147 – 148) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาคปฏิบัติว่าแบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยปฏิบัติตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. เตรียมการสอน โดยครูผู้สอนเตรียมแบบ เตรียมอธิบายลักษณะงานที่จะให้นักเรียนทำ เตรียมวิธีการที่จะเร่งเร้าให้นักเรียนสนใจอยากทำ และให้เข้าใจงานนั้นให้ดีเสียก่อน ขั้นตอนนี้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน นักเรียนเป็นผู้ฟัง

2. ครูทำให้ดู ครูผู้สอนจะต้องสาธิตวิธีทำงานให้นักเรียนทำงานอย่างถูกต้องหรือสอนทักษะใหม่ให้นักเรียนดู พร้อมการอธิบายด้วยคำพูดอย่างชัดเจน ขั้นตอนนี้นักเรียนเป็นผู้ดูและสังเกต

3. นักเรียนทดลองทำ นักเรียนเริ่มทดลองทำตามวิธีที่ครูได้สาธิตไว้ ครูจะต้องคอยควบคุมช่วยเหลือ แก้ไข และแนะนำวิธีที่ถูกแก่นักเรียน

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจและทำได้ตามวิธีที่ถูกต้องแล้วครูก็อนุญาตให้นักเรียนลงมือปฏิบัติได้ ครูจะเป็นผู้กำหนดชิ้นงานและควบคุมคุณภาพหรือตรวจให้คะแนนชิ้นงานนั้น ๆ

ข้อควรปฏิบัติอีกประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนควรจะต้องตอบคำถามตัวเองต่อไปนี้ให้ครบถ้วนเสียก่อนทุกครั้งที่จะเริ่มสอนแบบฝึกหัดใหม่คือ

1. งานชิ้นใหม่นี้จะให้ประโยชน์และทักษะอะไร

2. นักเรียนพร้อมที่จะเรียนทักษะใหม่ทั้งจิตใจและกายภาพหรือมีความพร้อมตามขั้นตอนของงานฝึกทักษะนั้น ๆ แล้วหรือยัง

3. มีวิธีใดบ้างหรือไม่ ที่จะเน้นหรือเรียกความสนใจให้นักเรียนสนใจในการปฏิบัติงานชิ้นใหม่

4. ในขณะที่สาธิตให้ดูนั้นจะแนะนำหรือให้ข้อคิดอะไรไว้บ้าง

5. มีนักเรียนผู้ใดที่ตามไม่ทัน หรือมีความสามารถเลยไปแล้วหรือไม่

6. ได้จัดเตรียมการสอน มีเครื่องมือ วัสดุงาน ชิ้นตัวอย่างงานและแบบไว้พร้อมแล้วหรือยัง

พิสิฐ เมธามัทธและธีรพล เมธิกุล (2529 : 140 -141) ได้แนะนำวิธีการสอนที่ใช้สอนภาคปฏิบัติโดยสรุปว่า การเรียนการสอนภาคปฏิบัตินั้นผู้สอนจะต้องอธิบายให้ฟังพร้อมกับทำการสาธิต โดยที่ผู้เรียน ฟัง ดู สังเกต และลงมือปฏิบัติ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาภายใต้ขอบเขตที่กำหนดเอาไว้ จะไม่บอกทุก ๆ อย่าง จะพยายามให้ผู้เรียนค้นคว้าเองจะรับแก้ปัญหา ให้คำปรึกษาเฉพาะเหตุการณ์ที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น เทคนิคอย่างหนึ่งในการเลือกวิธีการสอนภาคปฏิบัติทำได้โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ของบทเรียน เพราะจากการพิจารณาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนก็พอจะกำหนดวิธีการสอนให้แน่ชัดได้

สำหรับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะวิชาชีพนั้น ไพโรจน์ ติรัตนากุล (2521 : 102 -103) สรุปว่า การสอนในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการนั้นมีรูปแบบการสอนดังนี้

1. แบบบรรยายก่อนการปฏิบัติ เป็นการสอนโดยการอธิบายทฤษฎี หลักการและวิธีการที่เกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติให้ฟังพอสังเขป แล้วจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง
2. แบบสาธิตการทำงานก่อนการปฏิบัติ เป็นการสาธิตกระบวนการทำงานให้ผู้เรียนได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ แล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติต่อไป
3. แบบปฏิบัติโดยตรง มักจะใช้กับผู้เรียนที่มีประสบการณ์เรียนปฏิบัติมาแล้วและเป็นการเรียนที่ต่อเนื่องกับการเรียนที่ผ่านมาแล้ว
4. แบบปฏิบัติและอภิปรายกลุ่ม เป็นการติดตามผลจากผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงข้อดีข้อเสียของทักษะที่ฝึก รวมทั้งการวิจารณ์เสนอแนะในแนวประยุกต์
5. แบบปฏิบัติและเขียนรายงาน เป็นการติดตามผลการปฏิบัติในรูปแบบของลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถเก็บไว้อ้างอิงต่อไปในภายหลังได้
6. แบบปฏิบัติตามชุดการสอนสำเร็จรูป เป็นรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งนับวันจะมีมากขึ้น
7. แบบปฏิบัติในรูปของโครงการผู้สอนจะมีหน้าที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่น รู้จักรับผิดชอบงานด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่น รู้จักรับผิดชอบในหมู่คณะไม่ใช่ครอบงำความคิดทั้งหมด ผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักคิดและเป็นตัวของตัวเอง

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ เดิมเรียกว่าโรงเรียนวัดบพิตรพิมุข หรือโรงเรียนวัดเชิงเลน มีการเรียนการสอนมาช้านานโดยพระภิกษุ สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ประกาศตั้งเป็น

โรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรได้ศึกษาเล่าเรียนเมื่อเดือน 7 ปีระกา 1287 คือ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2424 เป็นเดือนแรกที่ประกาศตั้งอย่างเป็นทางการ มีนักเรียน 34 คน มีฐานะเป็นโรงเรียน มูลสามัญ เปิดสอนชั้นประโยคหนึ่ง อาศัยศาลารายหน้าพระอุโบสถวัดบพิตรพิมุข เป็นสถานที่เรียน ต่อมาถึงในปี 2429 นายทองดี บุตรพระยาสมบัติยาธิบาล ได้สร้างอาคารหลังหนึ่งเป็นอาคารเรียนต่อมาในปี 2439 โรงเรียนวัดบพิตรพิมุขได้เปิดสอนมูลสามัญชั้นสูง และในปี 2424 ได้เปิดการสอนในระดับประถมศึกษา ในปี 2452 ได้รวมโรงเรียนวัดจักรวรรดิราชาวาสเป็นโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนวัดบพิตรพิมุข และเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนบพิตรพิมุขจักรวรรดิ และได้แยกออกเป็น 2 โรงเรียน ดังเดิมในปี 2454 ต่อมาในปี 2456 ได้เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาชั้น ในปี 2475 มีการก่อตั้งสมาคมนักเรียนเก่าบพิตรพิมุขขึ้น และขยายอาณาบริเวณโรงเรียนออกมาทางด้านหลังจรดถนนจักรวรรดิ และหันหน้าโรงเรียนมาทางถนนจักรวรรดิ หน้าโรงเรียนเดิมซึ่งอยู่ทางคลองโองอ่าง กลายเป็นด้านหลังโรงเรียน ในปี 2477 ได้เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7-8 แผนกวิชาสามัญ สอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งต้องเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ และเรียนภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน หรือญี่ปุ่น อีกภาษาหนึ่ง การเรียนสายนี้เป็นรากฐานเดิมของแผนกธุรกิจ สาขาวิชาภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน โรงเรียนวัดบพิตรพิมุขเดิมสังกัดอยู่ในกรมศึกษาธิการ ต่อมาในปี 2482 ได้โอนมาสังกัดกรมวิชาการ และในปี 2484 กรมวิชาการได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมอาชีวศึกษา ในปี 2485 ทางกรมได้ย้ายโรงเรียนพาณิชย์การพระนคร จากวัดแก้วฟ้าล่างมาใช้อาคารเรียนของโรงเรียนวัดบพิตรพิมุข เป็นสถานที่เรียน โรงเรียนพาณิชย์การพระนคร ได้สร้างอาคารเรียนไม้ชั้นเดียว และเรือนไม้ 2 ชั้น ทางทิศเหนือของบริเวณโรงเรียนเป็นอาคารเรียน พอสิ้นปีการศึกษา 2486 โรงเรียนพาณิชย์การพระนครจึงได้ย้ายไปอยู่ที่วังบูรพาภิรมย์ และแยกอาคารเรียนที่ได้สร้างขึ้นให้เป็นอาคารเรียนของโรงเรียนวัดบพิตรพิมุข และเมื่อคราวภาวะสงครามรุนแรง ได้ย้ายนักเรียนส่วนหนึ่งไปใช้อาคารเรียนของโรงเรียนปริยัติธรรม วัดไพชนต์พลเสนย์ จ.สมุทรปราการ เป็นสถานที่เรียนระยะหนึ่งต่อมาในปี 2492 ได้เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปลาย แยกเป็น 2 สาย คือ สายวิสามัญและสายมัธยมอาชีวศึกษา ภาษาต่างประเทศ ซึ่งสายนี้เป็นเสมือนกับชั้นเตรียม ของแผนกอาชีวศึกษาชั้นสูงแผนกภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ และในปี 2495 ได้เปิดสอนแผนกอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกภาษาต่างประเทศ และเลขานุการขึ้นใหม่อีกแผนกหนึ่ง หลักสูตรเป็นไปในทางธุรกิจเพื่อเตรียมนักเรียนจบออกไปทำงานตามร้านค้า และวงการธุรกิจต่าง ๆ แผนกนี้รับนักเรียนที่จบมัธยมปีที่ 6 เข้าเรียนต่อ มีหลักสูตรการเรียน 3 ปี แผนกนี้รับนักเรียนหญิงเข้าเรียนด้วย นับเป็นโรงเรียนรัฐบาลแห่งแรกที่เปิดสอนแผนกเลขานุการขึ้น ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแผนกธุรกิจ สาขาวิชาการการเลขานุการในปัจจุบัน ต่อมาในปี 2496 ได้เริ่มก่อสร้างอาคารเรียน 2 ชั้นรูปตัวแอลเป็นอาคารเรียนคอนกรีตเสริมเหล็กอีก 1 หลัง ต่อมาได้เปิดสอนรอบบ่าย เฉพาะแผนกอาชีวศึกษาชั้นสูงเพิ่มขึ้นอีก 1 รอบ ในปี 2500 ได้สร้างอาคารเรียน 3 ชั้น เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ในปี 2503 ได้เริ่มยุบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ลงปีละชั้นจนถึงปี

2509 ชั้นมัธยมศึกษาหมดไป เหลือแต่แผนกอาชีวชั้นสูง แผนกภาษาต่างประเทศ กับแผนกเลขานุการ และได้เปิดสอนรอบบ่ายอีกครั้งในปี 2508 โดยรอบเช้าเริ่มเรียนตั้งแต่ 8.00-13.30 น. ซึ่งยังคงเปิดสอนอยู่ ต่อมาในปี 2516 ได้ขยายระดับการศึกษา ถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเปลี่ยนชื่อมาเป็นวิทยาลัยบพิตรพิมุข จนมาถึง 2502 ได้โอนจากกรมอาชีวศึกษา ไปสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และเปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาเขตบพิตรพิมุข ในปี 2521 ได้เปลี่ยนหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีหลักสูตรการเรียน 3 ปี ในปีนี้จึงมีนักศึกษา ปวช. ปีที่ 1 เป็นปีแรก และได้สร้างสถานที่เรียนใหม่เพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่แขวงทุ่งมหาเมฆ และในปี 2526 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศแยกวิทยาเขตบพิตรพิมุข ออกเป็น 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ในปี 2531 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อใหม่แก่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเป็น “สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” ในปี 2536 ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่องเป็นปีแรก สาขาแรกที่เปิดคือ สาขาการบัญชี ต่อมาในปี 2537 ได้เปิดสอนสาขาภาษารัฐกิจเพิ่มขึ้นอีก 1 สาขา ซึ่งทั้ง 2 สาขาจะรับนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เข้าศึกษาต่อมีหลักสูตรการเรียนการสอน 2 ปี ปัจจุบันมีข้าราชการครูทั้งสิ้น 85 คน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

งานวิจัยในประเทศ

ปิ่นวดี จิระนรานุรักษ์ (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไป ของอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลจากการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีปริมาณของพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันในแต่ละด้านซึ่งส่วนมากจะสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง ในจำนวนนี้พฤติกรรมการสอนที่อาจารย์มีเป็นปริมาณมากที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวรองลงมาคือ ด้านคุณภาพของภาษาและเสียง ส่วนพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์มีเป็นปริมาณน้อยที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาแยกในแต่ละภาควิชาพบว่า ส่วนมากได้ผลสอดคล้องกับการพิจารณาเป็นส่วนรวม และในส่วนองวิธีสอนพบว่า อาจารย์ในทุกภาควิชาใช้วิธีสอนแบบบรรยายแต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในภายหลังมากที่สุด วิธีสอนรองลงมาที่อาจารย์ใหญ่ใช้สอนคือ วิธีสอนแบบบรรยายเพียงฝ่ายเดียว ส่วนวิธีสอนที่นิยมน้อยกว่าวิธีที่อาจารย์ใช้พบว่ามีความสอดคล้องกันน้อย

จินตนา มาพวง (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ ผลจากการวิจัยพบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับ

ประสิทธิภาพการสอนมี 5 ตัวประกอบคือ ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต วิธีสอน ลักษณะบุคลิกภาพของอาจารย์ ทักษะของอาจารย์ต่อวิชาที่สอน และการประเมินผล

เยาวนา ยอดพินิจ (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลที่นักเรียนประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูเพื่อบริหารการประเมินและคำชี้แจงต่างกัน ผลจากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูด้านวิธีสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บุคลิกภาพของครู การประเมินผลและประสิทธิภาพรวม เมื่อครูผู้สอน และครูผู้ร่วมงานเป็นผู้บริหาร การประเมินแตกต่างกัน และนักเรียนหญิงประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูด้านวิธีสอน ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียนสูงกว่านักเรียนชาย

สมนึก เจาวัฒนา (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลพฤติกรรมการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์ที่ผ่านการประชุมจากโครงการประชุมปฏิบัติการและสัมมนาของหน่วยพัฒนาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลจากการวิจัยพบว่า โครงการที่ประสบผลสำเร็จได้แก่โครงการประชุมเรื่องการเรียนการสอนทั่วไป การสอนแบบบรรยาย การสอนกลุ่มย่อย เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ และการประเมินผลการเรียน โดยแต่ละโครงการพบว่า สัดส่วนของอาจารย์มีคะแนนพฤติกรรมการสอนผ่านเกณฑ์ตามสัดส่วนที่กำหนด โครงการที่ไม่ประสบผลสำเร็จคือ โครงการประชุมเรื่องชุดการสอน การสอนโดยผู้สอนสอนเป็นกลุ่ม และสื่อการสอน โดยแต่ละโครงการพบว่า สัดส่วนของอาจารย์มีคะแนนพฤติกรรมการสอนไม่ผ่านเกณฑ์ตามสัดส่วนที่กำหนด

สิทธิา แสงมณี (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของผลการประเมินการสอนของอาจารย์ระหว่างหัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาวิทยาลัยครู ผลจากการวิจัยพบว่า รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ส่วนมากคล้ายคลึงกันคือ หัวหน้าภาควิชากับอาจารย์ผู้สอนประเมินตนเองในด้านวิธีสอน อุปกรณ์และเอกสารประกอบการสอนสัมพันธ์กันในทางลบและสำหรับอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ส่วนในความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับหัวหน้าภาควิชามีความสัมพันธ์กันในการประเมินผลและงานที่กำหนดบุคลิกภาพ และจรรยาบรรณ

สมชาย วงศ์คล้าย (2530) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูช่างอุตสาหกรรมที่ทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในด้านสมรรถภาพด้านการสอน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางและปัญหาด้านการเตรียมการสอนเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ครูช่างอุตสาหกรรมที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในส่วนของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนไม่แตกต่างกัน และครูช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ต้องการให้มีการปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้มากขึ้นและจัดชั่วโมงสอนให้เหมาะสม

เสาวนิตย์ เจริญชัย (2530) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกบริหารธุรกิจ พุทธศักราช 2519 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลจากการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรในด้านการจัดอาจารย์เข้าสอน ส่วนมากจัดตามความสามารถตามความถนัดและตามสาขาที่เรียนมา การชี้แจงเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนั้นส่วนมากได้รับจากการจัดประชุมสัมมนาและจะชี้แจงเมื่อมีปัญหา ส่วนมากการบริหารสื่อการสอน อุปกรณ์การสอนและเอกสาร ตำรา หนังสือเพื่อประกอบการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนมากจัดการด้วยตนเอง สำหรับแหล่งในการค้นคว้าเอกสาร ตำรา และหนังสือประกอบการสอน อาจารย์ส่วนมากใช้ห้องสมุดของคณะ

บุญสม สุขุมาลพงษ์ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน วิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ตามทัศนะนักศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานีรวม 9 ด้าน ประกอบด้วย 1. การเตรียมการสอน 2. การเสนอเนื้อหาในการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน 4. การมอบหมายงาน 5. การเสริมแรงทางการเรียน 6. การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ 7. การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม 8. การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 9. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานีรวม 9 ด้านไม่แตกต่างกัน บุคลากรประจำการที่มีพื้นฐานความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ต่างกันมีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์รวม 9 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ ต่างกันมีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ไม่แตกต่างกัน

ประพิทธิ์ บุญสุข (2531) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูสอนวิชาชีวะของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านเทคนิคการสอน 2. ด้านแรงจูงใจ 3. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน 4. ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครู ผลจากการวิจัยพบว่า ทัศนะของครูเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและ นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครูและด้านการจูงใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ อีก 2 ด้านนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทัศนะของครูสอนวิชาชีวะในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ 4 ด้านแตกต่างกันเพียงด้านเดียวคือด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครู ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ อีก 3 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

กรรณิการ์ เนื่องจำนง (2541) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีพศึกษาภาคตะวันออก ผลจากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอน

ภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิคโดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้านประกอบด้วย 1. คุณลักษณะส่วนตัว 2. การเตรียมการสอน 3. การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน 4. การจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน 5. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ 6. การใช้สื่อการสอน 7. การควบคุมวินัยในชั้นเรียน 8. การประเมินผลการเรียนการสอน 9. การเสริมสร้างจริยธรรม ปฏิบัติในระดับมาก ครูภาษาไทย และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนภาษาไทย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามระดับนักศึกษา ปรากฏว่าระดับชั้น ปวช. 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกันเพียงด้านเดียว ได้แก่พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มของครูภาษาไทยปรากฏว่า ครูผู้ชายและครูผู้หญิงที่สอนภาษาไทยมีพฤติกรรมการสอนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน ครูสอนภาษาไทยที่อยู่ในกลุ่มอายุ 40 ปีลงมาและ 41 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนภาษาไทย 7 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูสอนภาษาไทยสำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาไทยและวิชาเอกอื่น ๆ มีพฤติกรรมการสอนภาษาไทยด้านการประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูภาษาไทยที่มีประสบการณ์สอน 1-10 ปี 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปมีพฤติกรรมการสอนภาษาไทยด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

บาติस्ता (Batista. 1976 : 257) ทำการศึกษาพฤติกรรมของครูที่ดีจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า พฤติกรรมของครูที่ดีประกอบด้วย การเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย มีความรู้ความสามารถในการเขียนบทความ และสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้เรียน มีความรู้ในวิธีประเมินจุดมุ่งหมาย ของวิชาอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมในวิชาชีพ เป็นผู้ที่ทำงานด้วยการให้บริการกับสถาบันและชุมชน ให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนครู นิสิตนักศึกษาและสถาบัน

สรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และการประเมินผลประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์นั้น ในเรื่องวิธีสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนแบบบรรยายเน้นการใช้สื่อการสอน อุปกรณ์การสอนการประเมินผลตลอดจนบุคลิกภาพของอาจารย์จะมีส่วนสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเกตพฤติกรรม มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมและการสอน การจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต
4. แบบแผนการสังเกตที่ใช้ในการวิจัย
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มประชากร คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจทั้งหมด ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ แบ่งตาม คุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอน จำนวนทั้งสิ้น 40 คน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงกลุ่มประชากรผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจจำแนกตามคุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอน

อายุ	จำนวน	คุณวุฒิ	จำนวน	ประสบการณ์	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี	9	ระดับปริญญาตรี	20	ต่ำกว่า 5 ปี	13
30-35 ปี	11	ระดับปริญญาโท	20	ตั้งแต่ 5 ปี	27
35 ปีขึ้นไป	20				
รวม	40		40		40

เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่สามารถนับความถี่ได้ และแบ่งพฤติกรรมออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนตัว
2. การเตรียมและการสอน
3. แรงจูงใจและการเสริมทางการเรียน
4. การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ
5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต

1. ศึกษาหลักเกณฑ์ กำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีสร้างแบบสังเกตจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การบันทึก เช่นงานวิจัยของปิ่นวดี จิระนราหุรักษ์ (2519) จินตนา มาพวง (2519) เยาวณา ยอดพินิจ (2521) สมนึก เจาวัฒนา (2524) สิทธา แสงมณี (2526) สมชาย วงศ์คล้าย (2530) เสาวนิตย์ เจริญชัย (2530) บุญสม สุขุมาลพงษ์ (2536) กรรณิการ์ เนื่องจำนง (2541)

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 ไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกต

3. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะส่วนตัว จำนวน	10	ข้อ
2. การเตรียมและการสอน จำนวน	15	ข้อ
3. แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน จำนวน	10	ข้อ
4. การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ จำนวน	9	ข้อ
5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน จำนวน	10	ข้อ

4. นำแบบสังเกตพฤติกรรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 5 ท่านคือ

รองศาสตราจารย์ลำอองค์ งามวิชา

รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย

อาจารย์ช่อทิพย์ ต่วงพิมพ์ หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ

อาจารย์ธนิษฐา ชิวพัฒน์พันธ์

อาจารย์บุญเยื่อน สายแสงทอง

5. ทำการคัดเลือกและปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ที่ได้จากชั้น

6. ทดลองคุณภาพของแบบสังเกต นำแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ทั้งฉบับไปทดลองกับกลุ่มประชากรเพื่อหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ

7. วิเคราะห์ คัดเลือกและปรับปรุงแบบสังเกต ได้แบบสังเกตที่ใช้ได้ 47 ข้อ จากจำนวนข้อทั้งหมด 53 ข้อ

8. หาความเชื่อมั่นของแบบสังเกต โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างเสร็จสมบูรณ์ ไปทดลองใช้สังเกตกับอาจารย์ ที่สอนวิชาบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี 5 คน คือ อาจารย์อาภากร บุญสม อาจารย์นพภา ชัยวัฒน์ อาจารย์สมบัติ คำม่วง อาจารย์นิธิ สตะเวทิน และอาจารย์ศิริรัตน์ ภาคักดี หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของ Intra and Inter Observer Reliability โดยใช้สูตร Scott's Coefficient (Ober. 1971 : 80) คือนำแบบสังเกตพฤติกรรมไปสังเกตในชั้นเรียน พร้อมบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในห้องเรียน ที่มีการเรียนการสอนวิชาบริหารธุรกิจในระดับปริญญาตรี ขณะที่สังเกตผู้วิจัย และผู้ช่วยนักวิจัยจะบันทึกแบบสังเกต ต่างก็จำแนกประเภทและจดบันทึกพฤติกรรมการสอน โดยมีได้ปรึกษากัน นำผลบันทึกไปคำนวณหาความเชื่อมั่น ตามสูตรของสก็อต (Scott)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \text{Reliability} = \frac{Po - Pe}{1.0 - Pe}$$

Po หมายถึง อัตราส่วนของความน่าจะเป็น (Probability) ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกตทั้ง 2 คน

Pe หมายถึงอัตราส่วนของความน่าจะเป็น (Probability) ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน

Po หาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 และค่าผลรวมของผลต่างระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมของผู้สังเกตทั้ง 2 คน

Pe หาได้จากสัดส่วนของความถี่ของพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุดและรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้งสองมายกกำลังสองแล้วรวมกัน ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากการคำนวณจะเป็นของผู้สังเกตที่เราเลือกความถี่สูงสุดและรองลงมาในการหาค่า Pe

การคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยรวบรวมพฤติกรรมที่บันทึกได้ของผู้สังเกตทั้ง 2 คน แล้วหาผลต่างระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมในแต่ละข้อความ ของผู้สังเกตทั้ง 2 หาค่า Po และ Pe แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ได้ค่า 0.9420 ถ้าแยกเป็นรายด้านได้ค่าด้านที่หนึ่ง 0.7750 ด้านที่สอง 0.7336 ด้านที่สาม 0.7742 ด้านที่สี่ 0.9775 และด้านที่ห้า 0.8080

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ตอนที่ 1. สถานภาพของผู้ถูกสังเกต (ดูจากทะเบียนประวัติบุคลากรของวิทยาเขต)

- 1. ชื่ออาจารย์ผู้สอน.....
- 2. คุณวุฒิทางการศึกษา
  - ( ) 2.1 ระดับปริญญาตรี ( ) 2.2 ระดับปริญญาโท
- 3. ประสบการณ์ในการสอน
  - ( ) 3.1 ต่ำกว่า 5 ปี ( ) 3.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- 4. อายุ
  - ( ) 4.1 ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 4.2 30-35 ปี ( ) 4.3 35 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	คุณลักษณะส่วนตัว		
1.	อารมณ์ ร่าเริงแจ่มใสในขณะดำเนินการสอน.....		
	การเตรียมและการสอน		
2.	แจ้งจุดมุ่งหมายและแผนการเรียนที่ชัดเจน.....		
	แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน		
3.	ยกย่อง ชมเชย ผู้เรียนที่ปฏิบัติตัวดีอย่างสม่ำเสมอ.....		
	การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ		
4.	ใช้เหตุผลชักจูงผู้เรียนให้ปฏิบัติตาม.....		
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน		
5.	เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้อง.....		

แบบแผนการสังเกตพฤติกรรมที่ใช้ในการวิจัย

- 1. เตรียมสังเกตพฤติกรรมโดย ผู้วิจัยตรวจดูตารางสอนอาจารย์ที่เป็นกลุ่มประชากรที่มีการสอนในคาบ และในห้องเรียนใดบ้าง
- 2. จัดบันทึกเวลาสอนและห้องเรียนที่แน่นอนของอาจารย์ที่เป็นกลุ่มประชากรพร้อมแนะนำตัวเพื่อที่จะเข้าไปสังเกตพฤติกรรมในแต่ละครั้ง

3. จัดทำตารางเวลาสังเกตเป็นรายเดือน โดยกำหนดเดือนแรกเป็น การสังเกต พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ครั้งที่ 1 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 - 30 มิถุนายน 2544 และครั้งที่ 2 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 - 31 กรกฎาคม 2544

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้หาความเชื่อมั่นของการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้ไปสังเกต พฤติกรรมการสอน ในชั้นเรียนจากกลุ่มประชากร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแยกสังเกต พฤติกรรมการสอนคนละด้าน เข้าสังเกตในห้องเดียวกัน สังเกตการสอนอาจารย์คนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ดังนี้

1.1 สังเกตครั้งที่ 1 ช่วงระหว่างวันที่ 1 - 30 มิถุนายน 2544

1.2 สังเกตครั้งที่ 2 ช่วงระหว่างวันที่ 1 - 31 กรกฎาคม 2544

นำผลการสังเกตทั้ง 2 ครั้งมารวมกัน ถือเป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนนั้น

2. การตรวจให้คะแนน

ในแต่ละข้อของพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทั้ง 5 ด้าน พิจารณาให้คะแนนเป็น ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติให้ 0 คะแนน ดังตารางการให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงการให้คะแนนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	จำนวนข้อสังเกต	จำนวนคน	คะแนน ครั้ง 1	คะแนน ครั้ง 2	ผลรวมคะแนน
1 คุณลักษณะส่วนตัว	10	40	400	400	800
2 การเตรียมและการสอน	14	40	560	560	1,120
3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	9	40	360	360	720
4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ	6	40	240	240	480
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน	8	40	320	320	640

3. หาค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในแต่ละด้านเพื่อจัดอันดับค่าความสำคัญ โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่าพฤติกรรมดังนี้

ร้อยละ 75 – 100 หมายความว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ร้อยละ 50 – 74 หมายความว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ร้อยละ 26 – 49 หมายความว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ร้อยละ 1 – 25 หมายความว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้ง 5 ด้านด้วยสูตร Scott's Coefficient (Ober. 1971 : 80)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \text{Reliability} = \frac{Po - Pe}{1.0 - Pe}$$

4.2 หาค่าร้อยละในแต่ละลักษณะของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้ง 5 ด้าน

4.3 ทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แยกตามคุณวุฒิ และประสบการณ์สอน โดยใช้วิธี The Mann – Whitney U – test (Siegel. 1956 : 188) โดยใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

4.4 ทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แยกตามอายุโดยใช้วิธี Kruskal-Wallis Test (Siegel. 1956 : 188) โดยใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- $\bar{R}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยการจัดลำดับ
- N หมายถึง จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- Σ หมายถึง ผลรวมของการจัดอันดับ
- Z หมายถึง ค่าสถิติใน The Mann – Whitney U-Test
- X หมายถึง ค่าสถิติใน The Kruskal-Wallis One-Way Analysis of Variance by Ranks

ลำดับการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะเสนอเป็นตอน ๆ รวม 9 ตอนดังนี้

1. ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยรวม จำแนกตามช่วงคะแนน
2. ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว จำแนกตามช่วงคะแนน
3. ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านการเตรียมและการสอน จำแนกตามช่วงคะแนน
4. ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน จำแนกตามช่วงคะแนน
5. ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ จำแนกตามช่วงคะแนน

6. ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน จำแนกตามช่วงคะแนน

7. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านต่าง ๆ จำแนกตามคุณวุฒิ

8. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านต่าง ๆ จำแนกตามอายุ

4. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านต่าง ๆ จำแนกตามประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 3 ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยรวม จำแนกตามช่วงคะแนน

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	คะแนนเต็ม	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
		1-25	26-49	50-74	75-100	
		น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
1 คุณลักษณะส่วนตัว	10	64	0	67	269	400
		16.0	0.0	16.7	67.3	100
2 การเตรียมและการสอน	14	203	52	230	75	560
		36.2	9.3	41.1	13.4	100
3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	9	89	99	141	31	360
		24.7	27.4	39.2	8.6	100
4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ	6	51	36	94	59	240
		21.3	14.9	39.2	24.6	100

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	คะแนน เต็ม	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
		1-25	26-49	50-74	75-100	
		น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน	8	97	51	142	30	320
		30.3	15.9	44.4	9.4	100
รวมทุกด้าน	47	504	238	674	464	1,880
		26.8	12.7	35.8	24.7	100

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์รวมทุกด้าน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแจกแจงรายด้านพบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา
บริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้าน
คุณลักษณะส่วนตัว จำแนกตามช่วงคะแนน

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
คุณลักษณะส่วนตัว					
1. อารมณ์ร่าเริงแจ่มใสในขณะ ดำเนินการสอน	3	0	7	30	40
	7.5	0.0	17.5	75.0	100
2. เข้าสอนตรงเวลา	6	0	7	27	40
	15.0	0.0	17.5	67.5	100
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทาง เศรษฐกิจที่เป็นปัจจุบัน	25	0	3	12	40
	62.5	0.0	7.5	30.0	100

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
4. ใช้คำพูดเข้าใจง่ายไม่วกวน	3	0	7	30	40
	7.5	0.0	17.5	75.0	100
5. มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคง ไม่โกรธง่าย	2	0	8	30	40
	5.0	0.0	20.0	75.0	100
6. แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับเป็นอาจารย์ ผู้สอนธุรกิจ	1	0	8	31	40
	2.5	0.0	20.0	77.5	100
7. ทำทางกระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว	3	0	7	30	40
	7.5	0.0	17.5	75.0	100
8. ให้เกียรติและเห็นคุณค่าของผู้เรียน	2	0	8	30	40
	5.0	0.0	20.0	75.0	100
9. เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเห็น	4	0	7	29	40
	10.0	0.0	17.5	72.5	100
10. มีความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าในชั้นเรียนได้ดี	15	0	5	20	40
	37.5	0.0	12.5	50.0	100
รวมทุกด้าน	64	0	67	269	400
	16.0	0.0	16.7	67.3	100

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแจกแจงรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 3 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 5 ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา
บริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้าน
การเตรียมและการสอน จำแนกตามช่วงคะแนน

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
การเตรียมและการสอน					
1. แจ้งจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน	16	4	15	5	40
ของแต่ละบทเรียน	40.0	10.0	37.5	12.5	100
2. สอนลำดับเรื่องจากง่ายไป	1	6	25	8	40
หายาก	2.5	15.0	62.5	20.0	100
3. ใช้วิธีสอนหลายวิธีนอกเหนือ	2	6	24	8	40
จากการบรรยาย	5.0	15.0	60.0	20.0	100
4. จัดกิจกรรมเหมาะสม สอดคล้อง	20	3	13	4	40
กับเนื้อหา	50.0	7.5	32.5	10.0	100
5. ยกตัวอย่างประกอบการสอน	10	1	22	7	40
สอดคล้องในแต่ละเนื้อหาได้ชัด	25.0	2.5	55.0	17.5	100
6. สรุปเนื้อหาเมื่อสอนจบแต่	8	5	20	7	40
ละตอน	20.0	12.5	50.0	17.5	100
7. แนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมแต่	35	1	3	1	40
ละเนื้อหา	87.5	2.5	7.5	2.5	100
8. ให้นักศึกษาทราบเกณฑ์การ	20	3	13	4	40
ประเมินและเวลาสอนที่แน่นอน	50.0	7.5	32.5	10.0	100
9. ใช้สื่อการสอนกระตุ้นผู้เรียนเช่น	20	3	13	4	40
เครื่องฉายรูปภาพ	50.0	7.5	32.5	10.0	100

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
10. เตรียมตัวอย่างคำอธิบาย	4	6	23	7	40
ลักษณะงานและวิธีการ	10.0	15.0	57.5	17.5	100
ปฏิบัติไว้อย่างครบถ้วน					
11. ทำความเข้าใจในหลักวิธีการที่	7	5	21	7	40
เกี่ยวกับงานปฏิบัติพอสังเขป	17.5	12.5	52.5	17.5	100
ก่อนให้นักศึกษาปฏิบัติจริง					
12. ควบคุมช่วยเหลือแก้ไขแนะนำ	12	4	18	6	40
วิธีการที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน	30.0	10.0	45.0	15.0	100
13. ให้ผู้เรียนรายงานการปฏิบัติเป็น	15	4	16	5	40
ลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นผลงาน	37.5	10.0	40.0	12.5	100
14. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิจารณ์แสดง	33	1	4	2	40
ความคิดเห็นในข้อดี ข้อเสียใน	82.5	2.5	10.0	5.0	100
ข้อดี ข้อเสียของทักษะที่ฝึก					
รวมทุกด้าน	203	52	230	75	560
	36.2	9.3	41.1	13.4	100

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียมและการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแจกแจงรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 7 ข้อ 14 และข้อ 9 ที่ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 6 ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา
บริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านแรงจูงใจ
และการเสริมแรงทางการเรียน จำแนกตามช่วงคะแนน

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน					
1. ยกย่อง ชมเชยผู้เรียนที่ปฏิบัติตัวดี	4	5	29	2	40
อย่างสม่ำเสมอ	10.0	12.5	72.5	5.0	100
2. นำผลงานหรือความคิดของผู้เรียนมา	25	3	11	1	40
ปรับใช้กับการสอน	52.5	7.5	27.5	2.5	100
3. สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมาย	6	16	15	3	40
พร้อมคำแนะนำ	15.0	40.0	37.5	7.5	100
4. มีการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนเริ่มเรียนใน	7	16	14	3	40
แต่ละคาบเรียน	17.5	40.0	35.0	7.5	100
5. แนะนำเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียน	9	11	16	4	40
ไม่เข้าใจในเนื้อหา	22.5	27.5	40.0	10.0	100
6. รับฟังคำตอบและความคิดเห็นของ	12	14	8	6	40
ผู้เรียนด้วยความสนใจ	30.0	35.0	20.0	15.0	100
7. แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีคิดในเชิงวิเคราะห์	8	9	19	4	40
	20.0	22.5	47.5	10.0	100
8. อธิบายให้นักศึกษาเห็นคุณค่าหรือ	5	18	15	2	40
ความสำคัญของเนื้อหาวิชา	12.5	45.0	37.5	5.0	100
9. ให้ความรู้เพิ่มเติมหลังจากที่นักศึกษา	13	7	14	6	40
ตอบแล้ว	32.5	17.5	35.0	15.0	100
รวมทุกด้าน	89	99	141	31	360
	24.7	27.4	39.2	8.6	100

ตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแจกแจงรายข้อพบว่า ยังปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 8 ข้อ 3 ข้อ 4 ที่ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และ ข้อ 2 ที่ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 7 ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ จำแนกตามช่วงคะแนน

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ					
1 ใช้เหตุผลชักจูงผู้เรียนให้ปฏิบัติตาม	13	4	15	8	40
	32.5	10.0	37.5	20.0	100
2 ตักเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัย	9	15	11	5	40
	22.5	37.5	15	19	100
3. ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนทุกคน	0	6	15	19	40
	0.0	15.0	37.5	47.5	100
4. สร้างระเบียบวินัยเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงตัวเอง	9	3	23	5	40
	22.5	7.5	57.5	12.5	100
5. สร้างความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้เรียน	0	6	15	19	40
	0	15.0	37.5	47.5	100
6. ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน	20	2	15	3	40
	50.0	5.0	37.5	7.5	100
รวมทุกด้าน					
	51	36	94	59	240
	21.3	14.9	39.2	24.6	100

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแจกแจงรายข้อพบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 1 ข้อ 4 ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 2 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และข้อ 6 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 8 ความถี่และค่าร้อยละ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา
บริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้าน
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ กับผู้เรียน จำแนกตามช่วงคะแนน

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน					
1 เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้อง	25	2	11	2	40
	62.5	5.0	27.5	5.0	100
2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัย	9	7	18	6	40
	22.5	17.5	45.0	15.0	100
3 ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	5	20	13	2	40
	12.5	50.0	32.5	5.0	100
4 กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาที่สอน	8	6	20	6	40
	20.0	15.0	50.0	15.0	100
5 มีอารมณ์ขันขณะสอนในเนื้อหาวิชา	9	4	24	3	40
	22.5	10.0	60.0	7.5	100
6 ทักทายสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียนก่อนสอน	8	4	24	4	40
	20.0	10.0	60.0	10.0	100
7 ให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น	28	1	10	1	40
	70.0	2.5	25.0	2.5	100

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ช่วงร้อยละของคะแนน				รวม
	1-25	26-49	50-74	75-100	
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	
8 ชักถามความเข้าใจทุกครั้งเมื่อจบคาบเรียน	5	7	22	6	40
	12.5	17.5	55.0	15.0	100
รวมทุกด้าน	97	51	142	30	320
	30.3	15.9	44.4	9.4	100

ตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแจกแจงรายข้อพบว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 3 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และ ข้อ 1 ข้อ 7 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านต่าง ๆ จำแนกตามคุณวุฒิ

ด้าน	คุณวุฒิ						Z
	ปริญญาตรี			ปริญญาโท			
	N	$\bar{R}$	Σ	N	$\bar{R}$	Σ	
1 คุณลักษณะส่วนตัว	20	15.80	323.0	20	7.90	497.0	-2.504*
2 การเตรียมและการสอน	20	16.80	366.5	20	8.30	453.5	-1.192
3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	20	8.20	370	20	9.80	450	-1.100
4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ	20	7.50	421	20	7.30	399	-0.310

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้าน	คุณวุฒิ						Z
	ปริญญาตรี			ปริญญาโท			
	N	$\bar{R}$	Σ	N	$\bar{R}$	Σ	
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน	20	8.80	421.5	20	8.30	398.5	-0.320
รวมทุกด้าน	20	57.10	378.00	20	60.60	442.0	-0.869

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีกับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท มีพฤติกรรมการสอนรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.869$) เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมการสอนรายด้าน พบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคืออาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทมีคุณลักษณะส่วนตัวสูงกว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรี ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าคุณวุฒิของอาจารย์ไม่มีส่วนทำให้อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ สูงกว่าปริญญาตรี

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านต่าง ๆ จำแนกตามอายุ

ด้าน	อายุ						X
	ต่ำกว่า 30		ระหว่าง 30-40		40 ขึ้นไป		
	N	$\bar{R}$	N	$\bar{R}$	N	$\bar{R}$	
1 คุณลักษณะส่วน	9	14.22	11	18.00	20	17.40	6.38*
2 การเตรียมและการสอน	9	18.89	11	17.63	20	16.90	1.71
3 แรงจูงใจและการเสริม							
แรงทางการเรียน	9	9.33	11	9.09	20	8.80	0.17
4 การควบคุมวินัยและ							
สร้างบรรยากาศ	9	8.44	11	7.45	20	6.90	1.83
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง							
อาจารย์กับผู้เรียน	9	9.33	11	8.36	20	8.30	0.84
รวมทุกด้าน	9	60.22	11	58.72	20	58.30	0.83

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการสอนรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X = 0.83$) เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมการสอนรายด้านพบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคืออาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และอาจารย์ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าอายุของอาจารย์ ไม่มีส่วนทำให้อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านต่าง ๆ จำแนก ตามประสบการณ์

ด้าน	ประสบการณ์						Z
	ต่ำกว่า 5 ปี			5 ปีขึ้นไป			
	N	$\bar{R}$	Σ	N	$\bar{R}$	Σ	
1 คุณลักษณะส่วนตัว	13	15.54	221.5	27	14.48	598.5	-1.383
2 การเตรียมและการสอน	13	19.38	335.5	27	16.66	484.5	-2.019*
3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	13	9.38	281.5	27	8.81	538.5	-0.440
4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ	13	8.15	302.5	27	7.04	517.5	-1.083
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน	13	9.38	310.5	27	8.15	509.5	-1.307
รวมทุกด้าน	13	60.30	289.5	27	58.14	530.5	-0.667

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีพฤติกรรมการสอนรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.667$) เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมการสอนรายด้าน พบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีพฤติกรรมการสอนมากกว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ 5 ปี ขึ้นไป ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าประสบการณ์การสอนของอาจารย์ไม่มีส่วนทำให้อาจารย์ มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ” เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ดังรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 1.1 คุณลักษณะส่วนตัว
- 1.2 การเตรียมและการสอน
- 1.3 แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน
- 1.4 การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ
- 1.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ตามคุณวุฒิ อายุ และ ประสบการณ์สอน

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ที่กำลังปฏิบัติการสอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 40 คน เลือกเฉพาะอาจารย์ที่จบสาขาบริหารธุรกิจ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 คุณลักษณะ จำนวน 47 ข้อ ดังนี้

คุณลักษณะที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ข้อที่ 1 – 10

คุณลักษณะที่ 2 ด้านการเตรียมและการสอน ข้อที่ 11 – 24

คุณลักษณะที่ 3 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ข้อที่ 25 – 33

คุณลักษณะที่ 4 ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ ข้อที่ 34 – 39

คุณลักษณะที่ 5 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ข้อที่ 40 – 47

ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ทั้งฉบับ จนมีคุณภาพสูงเพียงพอ โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสังเกต และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ อยู่ในระดับ 0.9420 (ดูคำนวณในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านต่าง ๆ โดยดัดแปลงมาจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของปิ่นวดี จิระนราบุรุษ จินตนา มาพวง เยาวณา ยอดพินิจ สมนึก เจาวัฒนา สิทธา แสงมณี สมชาย วงศ์คล้าย เสาวนิตย์ เจริญชัย บุญสม สุขุมาลพงษ์ และกรรณิการ์ เนื่องจำนง

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยไปสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ที่เป็นกลุ่มประชากร โดยใช้แบบสังเกตที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการบันทึกพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ เข้าสังเกตในห้องเดียวกัน สังเกตการสอนอาจารย์คนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ดังนี้

2.1 สังเกตครั้งที่ 1 ช่วงระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2544

2.2 สังเกตครั้งที่ 2 ช่วงระหว่างวันที่ 1 – 31 กรกฎาคม 2544

นำผลการสังเกตทั้ง 2 ครั้งมารวมกัน ถือเป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนนั้น และหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตรวมทั้ง 2 ครั้ง อยู่ในระดับ 0.9854

วิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอน ด้านต่าง ๆ ออกเป็นแต่ละคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน

2. ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนจำแนกตามคุณวุฒิ ประสพการณ์ การสอน โดยใช้ Mann – Whitney U Test ใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

3. ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามอายุ โดยใช้ Kruskal Wallis One – Way Analysis of Variance By Ranks ใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

4. หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตที่ใช้บันทึกพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ด้วยสูตรของ สก็อตต์ (Scott' Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 67.2

1.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียม และการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.0

1.3 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 39.2

1.4 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 39.2

1.5 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.4

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ มีดังนี้

2.1 อาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี และอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท มีพฤติกรรมการสอนรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.869$) เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมการสอนรายด้าน พบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($Z = -2.504$) มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -1.33$) มีพฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -1.100$) มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.310$) มีพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.320$)

2.2 อาจารย์มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X = 0.83$) เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมการสอนรายด้าน พบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($X = 6.38$) มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X = 1.71$) มีพฤติกรรมการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน

ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X = 0.17$) มีพฤติกรรมการสอน ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X = 1.83$) มีพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X = 0.84$)

2.3 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.667$) เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมการสอนรายด้านพบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -1.383$) มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมและการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Z = -2.019$) มีพฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -0.440$) มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -1.083$) มีพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -1.307$)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สรุปผลพบว่า

1. พฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ โดยทั่ว ๆ ไปที่สังเกตได้พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 67.2 รองลงมาเป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.4 ด้านการเตรียมและการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.0 และ ด้านแรงจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.2 เช่นเดียวกัน

2. อาจารย์ที่มีคุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยหาค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว

ผลจากการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอน มีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะ ส่วนตัว ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 67.2 เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ วิทยาเขต บพิตรพิมุข จักรวรรดิ มีการเปิดอบรมสัมมนาอาจารย์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดทั้งในและนอก สถานที่ โดยเฉพาะภายในได้จัดสัมมนาอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของ ความเป็นอาจารย์ขณะเดียวกันอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ค่อนข้างมาก คือมีประสบการณ์ การสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 67.5 ถ้าแยกวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมย่อย ๆ พบว่า อาจารย์แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับเป็นอาจารย์ผู้สอนธุรกิจ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 77.5 อาจารย์มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสขณะดำเนินการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 75.0 นอกจากนั้นยังมีการเข้าสอนตรงเวลา ใช้คำพูดเข้าใจง่ายไม่วุ่น มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคงไม่ โกรธง่าย ท่าทาง กระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเห็นและให้เกียรติ และเห็นคุณค่าของผู้เรียน ทั้งหมดนี้เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นอาจารย์ให้ ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางเศรษฐกิจเป็นปัจจุบัน ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผลจากการวิจัย ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องใหม่ ๆ ยังน้อยทั้งนี้อาจ เป็นเพราะอาจารย์แต่ละคนต้องทำงานหลายหน้าที่ เช่น งานธุรการ งานสอน งานปกครอง ค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับปิ่นวดี จิระนราบุรุษ (2519 : 41) พบว่าพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านบุคลิกลักษณะส่วนตัวอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 ค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียมและการสอนโดยทั่วไป

ผลจากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียมและการสอน โดยทั่วไป ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.1 ทั้งที่เรื่องนี้เป็นหัวใจของการพัฒนา การเรียนรู้ของนักศึกษาแต่อาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจถึงกระบวนการ วิธีการและขั้นตอน การถ่ายทอดความรู้ ทั้งนี้เพราะอาจารย์เหล่านี้มีพื้นฐานความรู้ด้านบริหารธุรกิจ มากกว่าด้าน ศึกษาศาสตร์ เมื่อแยกวิเคราะห์ตามลักษณะพฤติกรรมย่อยพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีพฤติกรร มการสอนที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมในแต่ละเนื้อหา ปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ 87.5 ทั้งนี้เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ยึดวิธีการสอนตามตำรา เล่มใด เล่มหนึ่ง โดยเฉพาะ ประกอบกับห้องสมุดของวิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ มีขนาดเล็ก มีหนังสือให้ นักศึกษาค้นคว้าค่อนข้างจำกัด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์ (2536 : ง - จ) พบว่าปัญหาด้านการเตรียมการสอนของครูช่างอุตสาหกรรมที่สอนในระดับมัธยมศึกษา คือขาดเอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาแต่ละวิชามีมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต บพิตรพิมุข จักรวรรดิ นอกจากที่กล่าวมานี้ ยังมีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เกี่ยวกับ

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นในข้อดีข้อเสียของทักษะที่ฝึก ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน คือร้อยละ 82.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี มีมากถึงร้อยละ 67.5 จึงมีความเชื่อมั่นในตัวเองค่อนข้างสูง ในวิชาความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับนักศึกษา และคิดว่ากิจกรรมทุกอย่างที่จัดให้นักศึกษาปฏิบัติ เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ครบถ้วน ไม่จำเป็นต้องให้นักศึกษามาวิจารณ์ให้เสียเวลา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมชัย จรรยาไพบูลย์ (2534 : 56) พบว่าพฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนของครูหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.3 ค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนโดยทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านแรงจูงใจ และการเสริมแรงทางการเรียนโดยทั่วไป ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.2 เมื่อแยกวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์นำผลงาน หรือความคิดของผู้เรียนมาปรับใช้กับการสอน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือร้อยละ 52.5 อาจารย์อธิบายให้นักศึกษาเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของเนื้อหาวิชา ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 45.0 ทั้งนี้อาจมีเหตุผลที่สำคัญคืออาจารย์ส่วนใหญ่ต้องสอนคนละหลาย ๆ วิชาและหลายคาบในแต่ละวัน ขณะเดียวกันการสอนต้องให้ทันกับเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนดไว้ค่อนข้างมาก จึงแทบจะไม่มีเวลาสอนนอกนอกเนื้อหา การจัดการเรียนก็เป็นไปตามหลักสูตร เมื่อนักศึกษาเลือกเรียนหลักสูตรนั้น ๆ ก็ย่อมเห็นความสำคัญของมัน จึงไม่จำเป็นต้องอธิบายให้นักศึกษาเห็นถึงคุณค่า นอกจากนั้นยังพบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมาย พร้อมให้คำแนะนำ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 40.0 และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์นำเข้าสู่บทเรียนก่อนเริ่มเรียนในแต่ละคาบเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 40.0 เช่นกัน เหตุผลนอกจากที่กล่าวมานี้ อาจมีปัญหสำหรับอาจารย์คือต้องสอนนักศึกษาหลายระดับ หลายวิชา หลายคาบ และยังมีงานที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มจากงานประจำอีกคือ งานธุรการ งานปกครองและอื่น ๆ อีกมาก จึงมีเวลาใช้กับการสอนน้อย และไม่เพียงพอ การติดตามนักศึกษาแทบจะกล่าวได้ว่าไม่มีหรือมีน้อยมาก การวิจัยนี้สอดคล้องกับ วรณา วิไลรัตน์ (2528 : 41) พบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ด้านการจูงใจและเสริมแรงในการเรียนอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.4 ค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศโดยทั่วไป

ผลจากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.2 เมื่อแยกวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่า

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือร้อยละ 50.0 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ ยังเห็นว่าประสบการณ์ของนักศึกษายังมีน้อย น่าจะรับฟังความคิดเห็นของอาจารย์มากกว่า อีกทั้งการทำเช่นนี้ทำให้เสียเวลาในการสอนมาก จึงจำเป็นต้องสอน อบรมชี้แนะสิ่งที่ถูกที่ผิดแบบรวบรัด นอกจากนั้นยังพบอีกว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ดักเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัย ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกันคือ ร้อยละ 37.5 ขณะเดียวกัน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์สร้างความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้เรียน และอาจารย์ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนทุก ๆ คน ปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงร้อยละ 47.5 ทั้งนี้อาจารย์ส่วนใหญ่อาจต้องการสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน อันเป็นแนวทางให้ผู้เรียนสนใจเรียน ส่วนการดักเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัยควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครอง มิฉะนั้นจะทำให้สุขภาพจิตของผู้สอนไม่ดีในคาบต่อไปด้วย ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปัญญา สดสง่า (2531 : 97) พบว่า การควบคุมวินัยในชั้นเรียนของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.5 ค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนดังนี้

ผลจากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.4 เมื่อแยกวิเคราะห์รายข้อ พบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ให้กำลังใจผู้เรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือร้อยละ 70.0 ทั้งนี้เพราะว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องสอนให้จบทันตามเนื้อหาหลักสูตรโดยเร็ว เนื้อหาแต่ละหน่วยเรียนมีมาก การสอดส่องดูแลนักศึกษาที่มีถึง 40 คน ต่อหนึ่งห้องจึงไม่ทั่วถึง การสร้างความคุ้นเคยตัวต่อตัวกับนักศึกษา จึงทำได้ค่อนข้างจำกัด เช่นเดียวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้องทุกคนจึงทำได้ยาก ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 62.5 นอกจากนั้นผลของการศึกษายังพบอีกว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 50.0 เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็น ในการให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่มว่าไม่มีความยุติธรรมกับนักศึกษาบางคนในกลุ่ม คือมีนักศึกษาทำงานจริงเพียงไม่กี่คน จึงมอบหมายงานเดียวให้ทำมากกว่าทำงานกลุ่ม ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปิ่นวดี จิระนราหุรักษ์ (2519 : 35) พบว่า พฤติกรรมการสอนโดยทั่วไปของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านต่าง ๆ จำแนกตัวแปรตามคุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอนดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทุกด้านระหว่างอาจารย์

ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีกับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ไม่มีพื้นฐานด้านการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาก่อน ถึงแม้ว่าจะเรียนในระดับปริญญาโทก็มีแต่ความรู้ด้านบริหารธุรกิจ จึงทำให้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน อีกทั้ง วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ มักจะส่งเสริมให้อาจารย์เรียนต่อปริญญาโทในสายตรง มากกว่าให้ไปเรียนในสาขาศึกษาศาสตร์ จึงทำให้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ฉลาด จันทรมบัติ (2527 : 79) พบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กุลวดี เรืองเดช (2518 : 60) พบว่าครูที่มีวุฒิต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว พบว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีกับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะอาจารย์ที่มีการศึกษา ในระดับปริญญาโทมักมีความชำนาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การทำงานเป็นทีมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทั้งนี้เพราะการศึกษาระดับนี้มักต้องศึกษาค้นคว้า และนำเสนอด้วยตัวเองหรือนำเสนอแบบกลุ่ม จึงทำให้อาจารย์มีความเข้าใจบุคคลอื่น ๆ ดีขึ้น โดยดูจากค่าเฉลี่ยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่จบปริญญาโทสูงกว่า ($\bar{R}=17.90$) อาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรี ($\bar{R}=15.80$) จึงทำให้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคง ร่าเริงแจ่มใส ให้เกียรติผู้อื่น แต่งกายสุภาพ ปราดเปรียว กระฉับกระเฉง และใช้คำพูดเข้าใจง่าย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถูกหล่อหลอมมาจากการเรียนในระดับปริญญาโททั้งสิ้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทุกด้านระหว่างอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ที่จะเข้ามาทำงานใหม่ต้องผ่านการสอบแข่งขัน และผ่านการประเมินการสอนอย่างน้อย 1 ปี ตามมาตรฐานใหม่ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จึงทำให้อาจารย์ต้องขยันปรับตัวให้เข้ากับอาจารย์ผู้สอนรายอื่น ๆ ขณะเดียวกันในวิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ได้จัดสัมมนาอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด จึงทำให้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับฉลาด จันทรมบัติ (2527 : 79) พบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวพบว่าอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ระหว่าง 30-40 ปี และ 40 ปี ขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะอาจารย์ที่มีอายุมากขึ้น การแสดงออกทางด้านอารมณ์ การตัดสินใจ ความคิด ความเข้าใจบุคคลอื่นดีขึ้น กว่าอาจารย์ที่ยังอยู่ในวัยรุ่น จึงส่งผลให้อาจารย์ที่มีอายุมากขึ้น มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคง ร่าเริงแจ่มใส ให้เกียติผู้อื่น การแต่งกายต้องการให้บุคคลอื่นเคารพนับถือ จึงมักจะแต่งการดีด้วย

2.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทุกด้าน ระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะประสบการณ์การสอนด้านต่าง ๆ แต่เดิมประสบการณ์ในอดีตนำมาใช้ได้ดี แต่ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของสื่อต่าง ๆ มีมากขึ้นเช่น โทรทัศน์ หนังสือ อินเทอร์เน็ต ทำให้อาจารย์สามารถหาความรู้ได้เร็วและรอบด้านขึ้น ไม่ต้องเสียเวลาไปเรียนถูกเรียนผิดเหมือนในอดีตอีก การวิจัยนี้สอดคล้องกับ ฉลาด จันทรมบัติ (2527 : 79) พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ กุลวดี เรืองเดช (2518 : 60) พบว่าครูที่มีจำนวนปีในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้อุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียมและการสอนพบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียมและการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการเตรียมและการสอนปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี สูงกว่า ($\bar{R}=19.38$) อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป ($\bar{R}=16.66$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าอาจารย์ใหม่ ๆ ที่เริ่มเข้ามารับราชการในวิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ต้องผ่านการสอบคัดเลือกหลายขั้นตอน ตลอดจนการบรรจุแต่งตั้ง ต้องใช้เวลาการทดลองงานนานกว่าอาจารย์ในอดีต จึงทำให้อาจารย์ใหม่ ๆ ต้องขยันปรับตัวเองให้ดีขึ้นตลอดเวลา นอกจากนี้อาจารย์ใหม่ ๆ ยังได้รับการเรียนรู้ในศาสตร์ใหม่ ๆ มากกว่า อาจารย์ในอดีต ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมาก เชื่อว่าจะนำมาใช้ในปัจจุบันได้ดี ทั้งนี้เพราะกาลเวลาเปลี่ยนไปวิธีเก่า ๆ ที่สะสมไว้ในรูปประสบการณ์ในอดีตอาจนำมาใช้ในปัจจุบันได้ยาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์หลายข้อยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุดดังต่อไปนี้

- 1.1 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ประกอบด้วย
  - 1.1.1 แนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละเนื้อหา (ร้อยละ 87.5)
  - 1.1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นข้อดีข้อเสียของทักษะที่ฝึก (ร้อยละ 82.5)
  - 1.1.3 ให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น (ร้อยละ 70.0)
  - 1.1.4 ให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางเศรษฐกิจที่เป็นปัจจุบัน (ร้อยละ 62.5)
  - 1.1.5 เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้อง (ร้อยละ 62.5)
  - 1.1.6 นำผลงานหรือความคิดของผู้เรียนมาปรับใช้กับการสอน (ร้อยละ 52.5)
  - 1.1.7 จัดกิจกรรมเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา (ร้อยละ 50.0)
  - 1.1.8 ให้นักศึกษาทราบเกณฑ์การประเมินและเวลาสอนที่แน่นอน (ร้อยละ 50.0)
  - 1.1.9 ใช้สื่อการสอนกระตุ้นผู้เรียนเช่นเครื่องฉายรูปภาพ (ร้อยละ 50.0)
- 1.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ประกอบด้วย
  - 1.2.1 ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (ร้อยละ 50.0)
  - 1.2.2 อธิบายให้นักศึกษาเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของเนื้อหาวิชา (ร้อยละ 45.0)
  - 1.2.3 สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายพร้อมคำแนะนำ (ร้อยละ 40.0)
  - 1.2.4 มีการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนเริ่มเรียนในแต่ละคาบเรียน (ร้อยละ 40.0)
  - 1.2.5 ตักเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัย (ร้อยละ 37.5)

จากพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้บริหารควรฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้น

ผลจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านต่างๆ ดังนี้คือ

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว กับ คุณวุฒิ และอายุ คืออาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท มีพฤติกรรมการสอนมากกว่า อาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรี และอาจารย์ที่มีอายุมากกว่า มีพฤติกรรมการสอนมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า

1.2 ด้านการเตรียมและการสอน กับ ประสบการณ์การสอน คืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีพฤติกรรมการสอนมากกว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี

จากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ผู้บริหารควรนำไปแก้ไขด้วยการติดตาม กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับ คุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์ ของ พฤติกรรมอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันอื่น ๆ โดยจำแนกตามสาขาวิชาเช่น สาขา บัญชี สาขาการตลาด สาขาคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

2.2 อาจเปลี่ยนแนวทางในการศึกษาไปเป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน วิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาอัน เป็นการประเมินให้เห็นในหลาย ๆ ด้าน

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

3.1 นักศึกษาให้ความร่วมมือในการเข้าสังเกตการสอนดีมาก เนื่องจากเห็นว่ามี อาจารย์เข้ามานั่งสังเกต 2 คน

3.2 อาจารย์ผู้ถูกสังเกตในระยะแรก ๆ ที่สังเกต พบว่าตื่นเต้น แต่เป็นเพียง 5-10 นาทีเท่านั้น

3.3 การเข้าสังเกตการสอนครั้งนี้ ได้บอกให้อาจารย์ผู้ถูกสังเกตทราบล่วงหน้า จึงมีการเตรียมการสอนได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2526). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์มกุฏราชวิทยาลัย.
- กรรณิการ์ เนื่องจำนง. (2541). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษาภาคตะวันออก. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดมศึกษา.
- เกษม สุธอม และคนอื่น ๆ. (2516). ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. พิษณุโลก : วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก.
- กิตติพงษ์ จำปา. (2536). บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดนนทบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา ในการพัฒนาความประพฤตินักเรียน. ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดมศึกษา.
- กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์. (2536). สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการสอนของครูช่างอุตสาหกรรมที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อุดมศึกษา.
- กัญญา กำศิริพิมาน. (2537). สภาพการทำงานและปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้ ปีการศึกษา 2537. สงขลา : กรมอาชีวศึกษา.
- กุลวดี เรืองเดช. (2518). พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอน ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดมศึกษา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2527). โครงการวิจัยรูปแบบของกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- จินตนา มาพวง. (2519). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุดมศึกษา.
- จุมพล วัฒนบุญย์. (2524). การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้. ปริญญานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อุดมศึกษา.
- ฉลาด จันทรมบัติ. (2527). การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในจังหวัดมหาสารคาม

- ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อัสสัมชัญ.
- เฉลียว บุรีภักดิ์. (2520). *ลักษณะครูที่ดี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- ชัยสวัสดิ์ เทียนวิบูลย์. (2528). *การสอนวิชาทฤษฎี-วิชาปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยเทคโนโลยีและ อาชีวศึกษา วิทยาเขตนนทบุรี.
- ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา. (2526). “พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน” ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนประถมศึกษา. หน้า 219 – 258. มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิภา แนวบุญเนียร. (2526). *หลักสูตรและการสอนธุรกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บริหารธุรกิจคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ. (2519). *เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาช่วงอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ :
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- บุญสม สุขุมลพงษ์. (2536). *พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ตามทัศนะนักศึกษา*. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัสสัมชัญ.
- บัวบูชา ชื่อดรง. (2512). *การวิเคราะห์พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การพูดในการเรียนการสอน*.
ปริญญา นิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ.
- ประพิทย์ บุญสุข. (2531). *พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูสอนวิชาชีพของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัสสัมชัญ.
- ปัญญา สดสง่า. (2519). *วินัยของนักเรียน การประพฤติผิดวินัย การป้องกันและการแก้ไข
ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัสสัมชัญ.
- ปรีชา เศรษฐจิตร. (ม.ป.ท.). *หลักการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ*.
ม.ป.ท., อัสสัมชัญ.
- ปิ่นวดี จิระนราธิกุล. (2519). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ที่สอนใน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัสสัมชัญ.

- พะเยาว์ ปาละวัฒน์. (2529). พฤติกรรมการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ตาม
แผนการสอนจริยศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. (2512). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พิสิฐ เมธาภัทร และ อีรพล เมธีกุล. (2529). ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค.
กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2517). การศึกษาคืออะไร. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- ไพโรจน์ ตีรณธนากุล. (2521). เทคนิคการสอนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2522). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส ภาควณิ. (2520). พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ
ผู้เรียนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา.
- เยาวณา ยอดพินิจ. (2521). การเปรียบเทียบผลที่นักเรียนประเมินประสิทธิภาพการสอน
ของครูเมื่อบริหารการประเมินและคำชี้แจงต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา.
- เรียม อมรัชกุล. (2525). การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัย
ครูภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ อัดสำเนา.
- ลออ การุณยะวณิช. (2518). วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- วรรณ วิไลรัตน์. (2528). การศึกษาผู้ใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษา : วิเคราะห์พฤติกรรม
การสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิต
ภาคสมทบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา.
- ศรีสุดา จริยากุล. (2526). “การสอนรายวิชาเลือกภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา”
ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทยหน่วยที่ 12. พิมพ์ครั้งที่ 2 หน้า 6
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สาคร นิบริยาย. (2516). การสังเกตและวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนในแนว
สืบสวนสอบสวน กับการสอนแนวเดิมของนักเรียนฝึกสอน ชั้นประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย
วิชาการศึกษา อัดสำเนา.

- ลิตธา แสงมณี. (2526). *ความสัมพันธ์ของผลการประเมินการสอนของอาจารย์ ระหว่าง หัวหน้าภาควิชาอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาวิทยาลัยครู*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา.
- สุมานิน รุ่งเรืองธรรม. (2526). “การสอนรายวิชาเลือกภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทยหน่วยที่ 12. พิมพ์ครั้งที่ 2 หน้า 6
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมนึก เจาวัฒนา. (2524). *การติดตามผลพฤติกรรมการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์ที่ผ่านการประชุมจากโครงการประชุมปฏิบัติการและสัมมนาของหน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา.
- สมชาย วงศ์คล้าย. (2530). *การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนช่างอุตสาหกรรมที่ทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ อัดสำเนา.
- สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2534). *การประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 10*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อัดสำเนา.
- เสาวนิตย์ เจริญชัย. (2530). *การประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรีวิชาเอกบริหารธุรกิจ พุทธศักราช 2519 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อัดสำเนา.
- อดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์. (2526). “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในระดับประถมศึกษา.” *มิตรครู*. 25 : 39 – 52 ; มีนาคม.
- อรพิน หงวนศิริ. (2533). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบุคลิกภาพนักวิทยาศาสตร์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา.
- อวยชัย เขียวขำ. (2540). *ปัญหาการเรียนวิชาสรีรศาสตร์ของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา.
- โอวาท สุทธนารักษ์. (2524). “ใครคือครู,” *ครูปริทัศน์*. 6 : 37 – 40 ; มิถุนายน.
- ✓ Batista, John R. (1976). *Research in Education*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.

- Flander, N. A, (1970). *Analysis Teaching Behavior Reading*. Massachusett Addison Wesley Publishing Company.
- Hough, John B. , and Duncan, James K. (1970). *Teaching Description and Analysis*. Addison Wesley Publishing Company, Massachusett.
- Ober, Richard L. and others. (1971). *Systematic Observation of Teaching : An Interactionanalysis – Instructional Strategy Approach*. New Jersey : Englewood Cliffs. Prentice-Hall.
- Ober, Richard ; Bentley, Errest L. ; Miller Edith; (1971). *Systematic Observation of Teaching An Interaction Analysis Instructional Stralergy Approach*. Prentice Hall, Inc. Englewood Cliff, New Jersey.
- Young, Patrick Opal Lee. (1975). "An Effective Teacher Profiles." Dissertation Abstracts. 33 : 4306 – A ; January.
- Wagner, Rey Roberts and others. (1976). *Vocational and Practical Arts*. New York : Harper & Row.

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

67

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๑๕๑๘

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณะบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวิช แ้มเผื่อน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์สำอังก์ งามวิชา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวิช แ้มเผื่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ⁶⁸

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๑๕๖๖

๑๗ เมษายน ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมฯ

เนื่องด้วย นายสุวิช แยมเผื่อน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ช่อทิพย์ ค้างพิมพ์ อาจารย์ธนิษฐา ชีวพัฒน์พันธ์ และ อาจารย์บุญเย็น สายแสงทอง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวิช แยมเผื่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๑๗๓๘

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมฯ

กองกลาง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
รับที่.....ทป 1973
วันที่..... 23 พ.ค. 69
บันทึกด้วย.....
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

กองงานวิทยาเขต
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
เลขที่รับที่..... 41048
วันที่..... 23 พ.ค. 2544
เวลา.....

วิทยานเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ
เลขที่รับ 1013
วันที่ 28 พ.ค. 44
เวลา

เนื่องด้วย นายสุวิช แยมเพื่อน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน ๔๐ คน คอบแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๔๔

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวิช แยมเพื่อน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์)

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ที่ ศธ 1004/ 01790

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
สี่เสาเทเวศร์ กทม. 10300

๒๕ พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือที่ ทม 1012/1738 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2544

ตามที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ขอความร่วมมือให้นายสุวิษ แยมเพื่อน
นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์จากอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหาร
ธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม -
มิถุนายน 2544 ความแจ้งแล้ว นั้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พิจารณาแล้วอนุญาตให้นายสุวิษ แยมเพื่อน เข้าทำการเก็บข้อมูล
สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ได้ตามที่เสนอ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทราบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

รณ ๒๕๔๔

(นายจำเนียร ศิลปวานิช)

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

กองงานวิทยาเขต สำนักงานอธิการบดี

โทร. 2810066 ต่อ 726-9

.....
.....
.....
๒-๕ พ.ค. ๕๕

.....
.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ผู้สอน

1. คุณวุฒิทางการศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ
( ) 1.1 ระดับปริญญาตรี ( ) 1.2 ระดับปริญญาโท
2. อายุตามปีปฏิทิน
( ) 2.1 ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 2.2 30-40 ปี ( ) 2.3 40 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์การสอนตั้งแต่ทำการสอนในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต
บพิตร พิมุข จักรวรรดิ
( ) 3.1 ต่ำกว่า 5 ปี ( ) 3.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจที่ถูกสังเกต

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
คุณลักษณะส่วนตัว			
1.	อารมณ์ ร่าเริงแจ่มใสในขณะที่ดำเนินการสอน.....		
2.	เข้าสอนตรงเวลา.....		
3.	ให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางเศรษฐกิจที่เป็นปัจจุบัน		
4.	ใช้คำพูดเข้าใจง่ายไม่วกวน		
5.	มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคง ไม่โกรธง่าย.....		
6.	แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับเป็นอาจารย์ผู้สอนธุรกิจ		
7.	ท่าทางกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว		
8.	ให้เกียรติและเห็นคุณค่าของผู้เรียน		
9.	เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเห็น		
10.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในชั้นเรียนได้ดี		
การเตรียมและการสอน			
11.	จัดจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนของแต่ละบทเรียน.....		
11.	สอนลำดับเรื่องจากง่ายไปหายาก.....		

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
13.	ใช้วิธีสอนหลายวิธีนอกเหนือจากการบรรยาย.....		
14.	จัดกิจกรรมเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา.....		
15.	ยกตัวอย่างประกอบการสอนสอดคล้องในแต่ละเนื้อหาได้ชัดเจน		
16.	สรุปเนื้อหาเมื่อสอนจบแต่ละตอน		
17.	แนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละเนื้อหา		
18.	ให้นักศึกษาทราบเกณฑ์การประเมินและเวลาสอบที่แน่นอน.....		
19.	ใช้สื่อการสอนกระตุ้นผู้เรียนเช่น เครื่องฉาย รูปภาพ รูปจำลอง.....		
20.	เตรียมตัวอย่าง คำอธิบายลักษณะงานและวิธีการปฏิบัติ ไว้อย่างครบถ้วน		
21.	ทำความเข้าใจในหลักวิธีการ ที่เกี่ยวกับงานปฏิบัติพอสังเขป ก่อนให้นักศึกษาปฏิบัติจริง		
22.	ควบคุมช่วยเหลือ แก้ไขและแนะนำวิธีการที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน		
23.	ให้ผู้เรียน รายงานการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ เป็นผลงาน		
24.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นในข้อดี ข้อเสียของ ทักษะที่ฝึก		
แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน			
25.	ยกย่อง ชมเชย ผู้เรียนที่ปฏิบัติตัวดีอย่างสม่ำเสมอ.....		
26.	นำผลงานหรือความคิดของผู้เรียนมาปรับใช้กับการสอน.....		
27.	สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายพร้อมให้คำแนะนำ.....		
28.	มีการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนเริ่มเรียนในแต่ละคาบเรียน		
29.	แนะนำเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหา.....		
30.	รับฟังคำตอบและความคิดเห็นของผู้เรียนด้วยความสนใจ.....		
31.	แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีคิดในเชิงวิเคราะห์		
32.	อธิบายให้นักศึกษาเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของเนื้อหาวิชา.....		
33.	ให้ความรู้เพิ่มเติมหลังจากที่นักศึกษาตอบแล้ว		

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ			
34.	ใช้เหตุผลชักจูงผู้เรียนให้ปฏิบัติตาม.....		
35.	ตักเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัย.....		
36.	ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนทุกคน		
37.	สร้างระเบียบวินัยเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงตัวเอง.....		
38.	สร้างความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้เรียน.....		
39	ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน.....		
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน			
40	เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้องทุกคน.....		
41.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัย.....		
42.	ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม.....		
43.	กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาที่สอน.....		
44.	มีอารมณ์ขันขณะสอนในเนื้อหาวิชา		
45.	ท้าทายสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียนก่อนสอน.....		
46.	ให้กำลังใจผู้เรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น.....		
47.	ซักถามความเข้าใจทุกครั้งเมื่อจบคาบเรียน.....		

พฤติกรรมการสอน	ตัวบ่งชี้ลักษณะพฤติกรรม
คุณลักษณะส่วนตัว	
1. อารมณ์ ร่าเริงแจ่มใสในขณะดำเนินการสอน.....	เวลาสอนมีรอยยิ้ม พูดทักทายผู้เรียน
2. เข้าสอนตรงเวลา.....	เข้าห้องสอนช้า ไม่เกิน 10 นาที
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางเศรษฐกิจที่เป็นปัจจุบัน	ยกตัวอย่างเศรษฐกิจปัจจุบัน.
4. ใช้คำพูดเข้าใจง่ายไม่วกวน	ลำดับการพูดได้ชัดเจน
5. มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคง ไม่โกรธง่าย.....	ควบคุมอารมณ์ไม่แสดงความโกรธในระหว่างสอน
6. แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับเป็นอาจารย์ผู้สอนธุรกิจ	*หญิงใส่เสื้อมีแขน สวมกระโปรงทรงเท้าหุ้มสัน *ชายสวมเสื้อเชิ้ตหรือแบบพร้อม กางเกงขาสั้น ทรงเท้าหุ้มสัน สีไม่ฉูดฉาด
7. ท่าทางกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว	ไม่เหงาหงอย หรือทำท่าทางเบื่อหน่าย.
8. ให้เกียรติและเห็นคุณค่าของผู้เรียน	พูดจาสุภาพยกย่องผู้เรียนใช้คำพูดว่า หนู เธอ ครู
9. เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเห็น	มีระเบียบ สะอาด บุคลิกดี
10. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในชั้นเรียนได้ดี	แก้ไขปัญหาได้ทุกเรื่องไม่ติดขัด
การเตรียมและการสอน	
11. แจ้งจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนของแต่ละบทเรียน	กำหนดวัตถุประสงค์ก่อนมีการเรียนการสอนทุกคาบ
12. สอนลำดับเรื่องจากง่ายไปหายาก.....	เรียงเนื้อหาให้เข้าใจง่าย
13. ใช้วิธีสอนหลายวิธีนอกเหนือจากการบรรยาย.....	บรรยาย อภิปราย สัมมนา
14. จัดกิจกรรมเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา.....	เนื้อหาและกิจกรรมสัมพันธ์กัน
15. ยกตัวอย่างประกอบการสอนสอดคล้องในแต่ละเนื้อหาได้ชัดเจน	ระหว่างบรรยายหัวข้อเรื่องต้องยกตัวอย่างประกอบ
16. สรุปเนื้อหาเมื่อสอนจบแต่ละตอน	บรรยายหลายหัวข้อเรื่องจบตอนหนึ่งจึงสรุปครั้งหนึ่ง
17. แนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละเนื้อหา	เสนอให้ค้นคว้าจากตำราอื่น
18. ให้นักศึกษาทราบเกณฑ์การประเมินและเวลาสอบที่แน่นอน.....	แจ้งวันเวลา สอบ สอบ การประเมินผลที่แน่นอน
19. ใช้สื่อการสอนกระตุ้นผู้เรียนเช่น เครื่องฉาย รูปภาพ รูปจำลอง	ใช้สื่อการสอนมากกว่ากระดานดำ
20. เตรียมตัวอย่าง คำอธิบายลักษณะงาน และวิธีการปฏิบัติ ไว้อย่างครบถ้วน	ก่อนให้เด็กปฏิบัติมีตัวอย่างให้ดู
21. ทำความเข้าใจในหลักวิธีการ ที่เกี่ยวกับงานปฏิบัติพอสังเขป ก่อนให้นักศึกษาปฏิบัติจริง	อธิบายตัวอย่างที่เป็นตัวอย่าง ย่อ ๆ
22. ควบคุมช่วยเหลือ แก้ไขและแนะนำวิธีการที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน	เดินดูและให้คำแนะนำแต่ละราย
23. ให้ผู้เรียน รายงานการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ เป็นผลงาน	ให้ทำการบ้านนำมาส่ง
24. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นในข้อดี ข้อเสียของ ทักษะที่ฝึก	ให้แสดงความรู้สึกหลังฝึกทักษะจบลง
แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	
25. ยกย่อง ชมเชย ผู้เรียนที่ปฏิบัติตัวอย่างสม่ำเสมอ.....	ปรบมือ ให้รางวัล กล่าวคำชมเชย
26. นำผลงานหรือความคิดของผู้เรียนมาปรับใช้กับการสอน.....	ยกตัวอย่างจากผลงานของเด็ก
27. สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายพร้อมให้คำแนะนำ.....	ให้ความสนใจในงานมอบหมายให้เด็กทำ
28. มีการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนเริ่มเรียนในแต่ละคาบ	โน้มน้าวในเรื่องต่าง ๆ ก่อนเข้าหัวเรื่อง
29. แนะนำเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหา.....	ถามส้อมให้เด็กตอบ ถ้าตอบผิดให้คำแนะนำ
30. รับฟังคำตอบและความคิดเห็นของผู้เรียนด้วยความสนใจ.....	ตั้งใจฟังคำตอบ คำถามและข้อคิดเห็นของเด็ก
31. แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีคิดในเชิงวิเคราะห์	ครูวิเคราะห์ปัญหาให้เด็กดูเป็นแบบอย่าง

พฤติกรรม	ลักษณะพฤติกรรม
32. อธิบายให้นักศึกษาเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของเนื้อหาวิชา.....	อธิบายให้เห็นประโยชน์ของวิชาที่จะนำไปใช้ในอนาคต
33. ให้ความรู้เพิ่มเติมหลังจากที่นักศึกษาตอบแล้ว	อธิบายรายละเอียดหลังจากเด็กตอบ
การควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ	
34. ใช้เหตุผลชักจูงผู้เรียนให้ปฏิบัติตาม.....	อธิบายความจำเป็นที่ต้องให้ปฏิบัติ
35. ตักเตือนผู้เรียนที่ปฏิบัติผิดระเบียบวินัย.....	ใช้เสียงและท่าทางซึ่งชัดเจนพออบรม
36. ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนทุกคน	ปฏิบัติกับผู้เรียนเสมอภาคกัน.
37. สร้างระเบียบวินัยเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงตัวเอง.....	กำหนดข้อปฏิบัติให้เด็กปฏิบัติตาม
38. สร้างความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้เรียน.....	ทักทาย ยิ้มแย้มแจ่มใส
39. ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน.....	พยายามผสมผสานความคิดเห็นที่หลากหลาย ทั้งที่เหมือน และต่างกันของเด็ก ที่แสดงความคิดเห็น
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน	
40. เรียกชื่อผู้เรียนได้ถูกต้องทุกคน.....	จำชื่อเด็กได้
41. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัย.....	สอนจบแต่ละตอนให้เด็กถามปัญหา
42. ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม.....	ให้เด็กจัดกลุ่มทำงาน หรือมอบหมายงานเป็นกลุ่ม
43. กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาที่สอน.....	เรียกชื่อให้ตอบคำถามเป็นรายบุคคลหรือถามโดยรวม
44. มีอารมณ์ขันขณะสอนในเนื้อหาวิชา.....	แสดงท่าทางตามเนื้อหาที่สอน
45. ทักทายสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียนก่อนสอน.....	ถามความทุกข์ - สุข ของผู้เรียน
46. ให้กำลังใจผู้เรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น.....	ปลอบใจนักเรียนที่ท้อแท้หรือเกร
47. ซักถามความเข้าใจทุกครั้งเมื่อจบคาบเรียน.....	ตั้งคำถามตรวจเช็คความเข้าใจ.

ตาราง 12 วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ

ประเภทคุณลักษณะ	คนที่1	คนที่2	%คนที่1	%คนที่2	%ผลต่าง
1	9	9	21.95	21.95	.00
2	12	11	29.26	26.82	2.44
3	9	8	21.95	19.51	2.44
4	6	6	14.63	14.63	.00
5	7	7	17.07	17.07	.00
รวม	41	41	100	100	4.88

Reliability = $\frac{Po - Pe}{1.00 - Pe}$

Po = 0.9512

Pe = 0.1575459

Reliability = $\frac{Po - Pe}{1.00 - Pe}$

= $\frac{0.9512 - 0.1575459}{1 - 0.1575459}$

= 0.9420

ตาราง 13 วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ที่
คิดจากรอยคะแนน

ข้อที่	คนที่1	คนที่2	%คนที่1	%คนที่2	%ผลต่าง
1	76	75	3.20	3.17	.03
2	68	68	2.86	2.87	.01
3	30	29	1.26	1.22	.04
4	74	73	3.11	3.09	.02
5	76	76	3.20	3.21	.01
6	78	78	3.28	3.30	.02
7	74	73	3.11	3.09	.02
8	76	75	3.20	3.17	.03
9	72	72	3.03	3.04	.01
10	50	51	2.10	2.15	.05
11	44	44	4.85	1.86	.01
12	76	75	3.20	3.17	.03
13	72	72	3.03	3.04	.01
14	40	40	1.68	1.69	.01
15	68	67	2.86	2.83	.03
16	62	63	2.61	2.66	.05
17	8	8	0.33	0.33	.00
18	42	41	1.77	1.73	.04
19	40	40	1.68	1.69	.01
20	72	71	3.03	3.00	.03
21	66	66	2.78	2.79	.01
22	54	55	2.27	2.32	.05
23	48	48	2.02	2.03	.01
24	12	13	0.50	0.55	.05
25	22	21	0.92	0.88	.04
26	14	14	0.59	0.59	.00

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คนที่1	คนที่2	%คนที่1	%คนที่2	%ผลต่าง
27	32	32	1.34	1.35	.01
28	36	35	1.51	1.48	.03
29	52	53	2.19	2.24	.05
30	68	67	2.86	2.83	.03
31	42	42	1.77	1.77	.00
32	24	24	1.01	1.01	.00
33	70	68	2.95	2.87	.08
34	52	52	2.19	2.20	.01
35	32	33	1.34	1.39	.05
36	80	81	3.37	3.42	.05
37	32	32	1.34	1.35	.01
38	80	78	3.37	3.34	.03
39	18	18	0.75	0.76	.01
40	20	20	0.84	0.84	.00
41	70	71	2.95	3.00	.05
42	16	16	0.67	0.67	.00
43	68	67	2.86	2.83	.03
44	38	38	1.60	1.60	.00
45	42	41	1.77	1.73	.04
46	10	10	0.42	0.42	.00
47	76	75	3.20	3.17	.03
รวม	2,372	2,362	100	100	1.13

$$\text{Reliability} = \frac{Po - Pe}{1.00 - Pe}$$

$$Po = 0.9887$$

$$Pe = 0.2251$$

$$\begin{aligned}\text{Reliability} &= \frac{Po - Pe}{1.00 - Pe} \\ &= \frac{0.9887 - 0.2251}{1 - 0.2251} \\ &= 0.9854\end{aligned}$$

NPar Tests

Mann-Whitney Test

Ranks

	educat	N	Mean Rank	Sum of Ranks
ITEM1	bachelor	20	16.15	323.00
	master	20	24.85	497.00
	Total	40		
ITEM2	bachelor	20	18.33	366.50
	master	20	22.67	453.50
	Total	40		
ITEM3	bachelor	20	18.50	370.00
	master	20	22.50	450.00
	Total	40		
ITEM4	bachelor	20	21.05	421.00
	master	20	19.95	399.00
	Total	40		
ITEM5	bachelor	20	21.08	421.50
	master	20	19.92	398.50
	Total	40		

Test Statistics^b

	ITEM1	ITEM2	ITEM3	ITEM4	ITEM5
Mann-Whitney U	113.000	156.500	160.000	189.000	188.500
Wilcoxon W	323.000	366.500	370.000	399.000	398.500
Z	-2.504	-1.192	-1.100	-.310	-.320
Asymp. Sig. (2-tailed)	.012	.233	.271	.757	.749
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.018 ^a	.242 ^a	.289 ^a	.779 ^a	.758 ^a

a. Not corrected for ties.
b. Grouping Variable: educat

NPar Tests

Kruskal-Wallis Test

Ranks

age		N	Mean Rank
ITEM1	less than 30	9	12.50
	30 - 40	11	24.09
	more than 40	20	22.13
	Total	40	
ITEM2	less than 30	9	24.78
	30 - 40	11	20.23
	more than 40	20	18.73
	Total	40	
ITEM3	less than 30	9	21.83
	30 - 40	11	20.50
	more than 40	20	19.90
	Total	40	
ITEM4	less than 30	9	24.50
	30 - 40	11	20.95
	more than 40	20	18.45
	Total	40	
ITEM5	less than 30	9	23.33
	30 - 40	11	20.64
	more than 40	20	19.15
	Total	40	

Test Statistics^{a,b}

	ITEM1	ITEM2	ITEM3	ITEM4	ITEM5
Chi-Square	6.383	1.716	.176	1.830	.843
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	.041	.424	.916	.400	.656

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: age

NPar Tests

Mann-Whitney Test

Ranks

	experien	N	Mean Rank	Sum of Ranks
ITEM1	less than 5	13	17.04	221.50
	more than 5	27	22.17	598.50
	Total	40		
ITEM2	less than 5	13	25.81	335.50
	more than 5	27	17.94	484.50
	Total	40		
ITEM3	less than 5	13	21.65	281.50
	more than 5	27	19.94	538.50
	Total	40		
ITEM4	less than 5	13	23.27	302.50
	more than 5	27	19.17	517.50
	Total	40		
ITEM5	less than 5	13	23.88	310.50
	more than 5	27	18.87	509.50
	Total	40		

Test Statistics^b

	ITEM1	ITEM2	ITEM3	ITEM4	ITEM5
Mann-Whitney U	130.500	106.500	160.500	139.500	131.500
Wilcoxon W	221.500	484.500	538.500	517.500	509.500
Z	-1.383	-2.019	-.440	-1.083	-1.307
Asymp. Sig. (2-tailed)	.167	.044	.660	.279	.191
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.197 ^a	.045 ^a	.669 ^a	.303 ^a	.207 ^a

a. Not corrected for ties.
b. Grouping Variable: experien

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุวิช แยมเผื่อน
วัน เดือน ปีเกิด	23 พฤษภาคม 2498
สถานที่เกิด	5 หมู่ 4 ตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โทรศัพท์ 02-815-1815
สถานที่ทำงาน	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ